

**Bendrai finansuojama
Europos Sąjungos**

**PALANGOS MIESTO 2023-2029 M. VIETOS PLĖTROS
STRATEGIJA**

Palanga, 2025

PALANGOS MIESTO 2023-2029 M. VIETOS PLĖTROS STRATEGIJA

IVADAS

Palangos miesto vietos veiklos grupė (toliau – Palangos miesto VVG) vietos plėtros strategija (toliau – VPS) siekia įgyvendinti veiklas, atliepiančias Palangos miesto gyventojų poreikius: užimtumo, laisvalaikio, savirealizacijos, reikalingų socialinių ir kitų paslaugų prieinamumo didinimo, fizinės ir emocinės sveikatos gerinimo. Palangos VPS siekiama įgalinti neaktyvius ar mažiau aktyvius Palangos miesto bendruomenės narius įsitraukti į sprendimų priėmimo procesus, užtikrinti skirtingų gyventojų grupių interesų atstovavimą.

Palangos miesto VVG vietos plėtros strategijos rengėjas – **Palangos miesto vietos veiklos grupė**. Palangos VVG (kodas 304119421) buvo įregistruota 2015 m. spalio 27 d. Registracijos adresas: 2023-12-08 Palanga, Vytauto g. 112, Palanga.

Strategija rengta vadovaujantis 2021-2027 m. Europos Sąjungos fondų investicijų programos uždaviniais: **4.7 uždaviniu** „Skatinti aktyvią įtrauktį, siekiant propaguoti lygias galimybes, nediskriminavimą ir aktyvų dalyvavimą, ir gerinti įsidarbinamumą, ypač palankių sąlygų neturinčių grupių“ bei **4.9 uždaviniu** „Skatinti marginalizuotų bendruomenių, mažas pajamas gaunančių namų ūkių ir nepalankioje padėtyje esančių grupių, įskaitant specialiųjų poreikių turinčius asmenis, socialinę ir ekonominę įtrauktį vykdant integruotus veiksmus, be kita ko, teikti aprūpinimą būstu ir socialines paslaugas“ bei **atsižvelgiant į 2022-2030 m. Klaipėdos regiono plėtros planą**.

VPS atitinka 2022-2030 m. Klaipėdos regiono plėtros plano tikslus ir uždavinius:

- 1 tikslą „Didinti regiono ekonominį ir turistinį patrauklumą“ bei jo 1.1 uždavinį „Paskatinti aukštesnę pridėtinę vertę kuriančių ekonomikos šakų pritraukimą į regioną“,

- 4 tikslą „Gerinti švietimo, sveikatos ir socialinių paslaugų prieinamumą, paslaugų įvairovę bei kokybę“ bei jo 4.2 uždavinį „Plėsti socialinių paslaugų spektrą ir pagerinti paslaugų prieinamumą bei kokybę“.

Strategijoje suformuluotas tikslas „Skatinti Palangos miesto gyventojų aktyvią įtrauktį į bendruomenę, užtikrinant socialinių ir sociokultūrinių paslaugų teikimą bei didinti gyventojų ekonominį aktyvumą ir įsidarbinimo galimybes“ ir du uždaviniai, nukreipti į tikslinių grupių socializaciją, įtrauktį, judumą ir aktyvumą bei socialinio verslo plėtrą.

Palangos miesto 2023-2029 m. vietos plėtros strategija parengta atsižvelgiant į vietos valdžios, verslo, nevyriausybinių sektoriaus (toliau – NVO) įstaigų bei organizacijų atstovų poreikius ir lūkesčius, kurie buvo išgryninti viešų konsultacijų, focus grupių diskusijų metu, jas dar labiau sustiprinant Palangos miesto gyventojų, bendruomenių, nevyriausybinių įstaigų bei organizacijų, atstovaujančių tikslines grupes, poreikių apklausos rezultatais.

Palangos miesto gyventojų poreikius ir lūkesčius VVG VPS kontekste sąlygoja:

- integracijos į darbo rinką, užimtumo (profesinės ir socialinės) veiklų trūkumas;

- gyventojų sezoninis nedarbas;

papildomo užimtumo įvairioms amžiaus (ypač jaunimo ir vaikų) ir socialinės padėties grupėms stygius;

- nepakankamai išvystytos paslaugos (informacijos stoka) skirtos žmogaus fizinei ir emocinei sveikatai užtikrinti.

Visą tai sukelia socialinę atskirtį, nedarbą ir kitas problemas.

Tikslinės Palangos miesto savivaldybės gyventojų grupės, į kurias bus orientuota VPS:

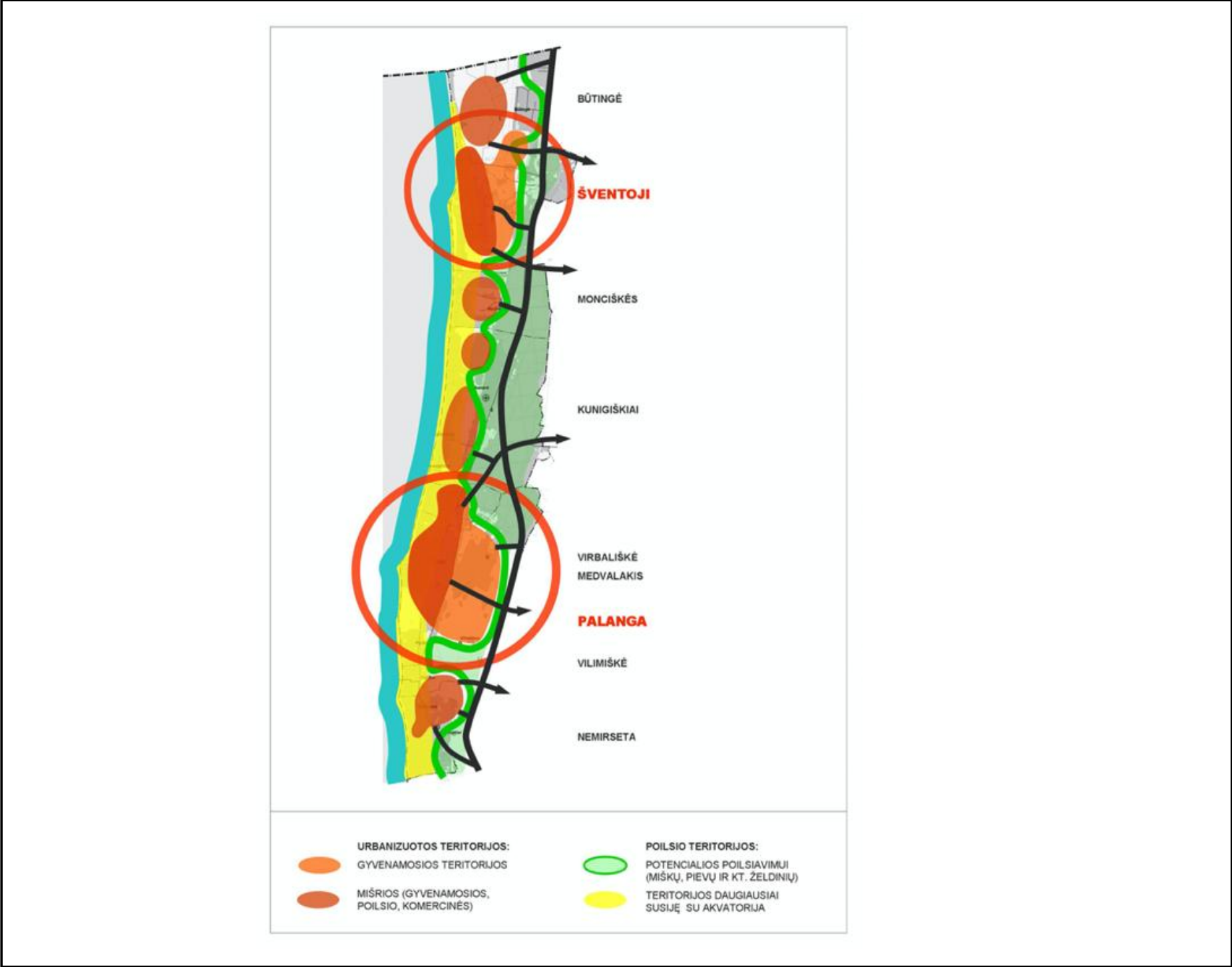
- jaunimas, ypač nedirbantis, nestudijuojantis, nesimokantis, mokymuose nedalyvaujantis, bei turintis mažiau galimybių;
- gyvenamosios vietovės marginalizuotos bendruomenės;
- neįgalieji;
- bedarbiai, ilgalaikiai bedarbiai ir kiti ekonomiškai neaktyvūs asmenys, darbingi asmenys;
- migrantai, pabėgėliai, kiti socialinę atskirtį patiriantys asmenys ir pan.;
- socialinio verslo atstovai, verslo atstovai, savarankiško verslo atstovai;
- senyvo amžiaus asmenys;

Įgyvendinant VPS, numatoma vykdyti 8 bendruomenės inicijuotos vietos plėtros projektus, kuriuose galės dalyvauti apie 240 dalyvių. Tikimasi, kad po dalyvavimo bendruomenės inicijuotos vietos plėtros projektų veiklose ne mažiau kaip 40 proc. dalyvių toliau dalyvaus socialinei integracijai skirtose veiklose ir darbo rinkoje.

VIETOS PLĒTROS STRATEGIJOS ĪGYVENDINĪMO TERITORĪJA IR GYVENTOJŪ, KURIEMS TAIKOMA VIETOS PLĒTROS STRATEGĪJA, APIBRĒŽTIS	
---	--

TERITORIJA	
------------	--

Palanga yra didžiausias Lietuvos kurortas, kuriame gyvena kiek daugiau nei 17 484 gyventojų (Valstybės duomenų agentūros duomenimis). Palanga – miestas Žemaitijoje, prie Baltijos jūros, 25 km į šiaurę nuo Klaipėdos. Administraciškai tai yra Palangos miesto savivaldybė, apimanti Palangos, Šventosios, Vilimiškės, Monciškių, Kunigiškių, Būtingės ir kt. gyvenvietes (žr. toliau pateikiamą paveikslą). Miestas šiaurėje ribojasi su Latvijos Respublika, rytuose su Kretingos bei Klaipėdos rajonais, vakaruose – su Baltijos jūra.

GYVENTOJAI	
-------------------	--

Gyventojų skaičius

Valstybės duomenų agentūros duomenimis, 2022 metais Palangos miesto savivaldybėje buvo užregistruota beveik 17,5 tūkst. gyventojų ir tai sudaro 5,29 proc. Klaipėdos apskrities arba 0,62 proc. visų Lietuvos gyventojų. Lyginant su 2018 m. užregistruotų gyventojų savivaldybėje padaugėjo 11,21 proc., tuo tarpu visoje Klaipėdos apskrityje gyventojų skaičius nagrinėjamu periodu didėjo 3,9 proc., o nacionaliniu lygiu 1,15 proc. (žr. 1 lentelė).

Teritorinis vienetas	2018 m.	2019 m.	2020 m.	2021 m.	2022 m.	Pokytis
Lietuvos Respublika	2 801 501	2 792 209	2 796 025	2 808 219	2 834 340	1,15 proc.
Klaipėdos aps.	317 358	318 693	320 876	323 314	330 227	3,9 proc.
Palangos m. sav.	15 523	15 863	16 159	16 862	17 484	11,21 proc.

1 lentelė. Oficialus gyventojų skaičiaus pokytis

Šaltinis: sudaryta remiantis Valstybės duomenų agentūros duomenimis, 2023.

Analizuojamu laikotarpiu gyventojų skaičius mažėjo beveik visose Lietuvos Respublikos savivaldybėse, tačiau Palangos miesto savivaldybėje, kaip ir dar penkiose iš 60 savivaldybių (Vilniaus miesto, Vilniaus rajono, Kauno rajono, Klaipėdos rajono, Neringos) gyventojų skaičius augo (žr. 2 lentelė).

Teritorinis	2018 m.	2019 m.	2020 m.	2021 m.	2022 m.	Pokytis, proc.
Vilniaus m.sav.	547 484	552131	561 836	556 490	563 012	2,76
Vilniaus r.sav.	96 575	98 456	100 146	96 295	98 001	1,46
Kauno r.sav.	92 644	95 120	96 423	92 400	95 491	2,98
Klaipėdos r.sav.	56 131	58 439	60 124	56 964	59 419	5,53
Neringos sav.	3 224	3 455	3 530	3 609	3 903	17,40
Palangos m. sav.	15 523	15 863	16 159	16 862	17 484	11,22

2 lentelė. Gyventojų skaičius 2018-2022 m.

Šaltinis: sudaryta remiantis Valstybės duomenų agentūros duomenimis, 2023.

Gyventojų skaičiaus padidėjimą Palangos miesto savivaldybėje nulėmė paskutiniais metais fiksuojama teigiama tarptautinė migracija, kas nuo 2018 iki 2022 metų sudarė bendrą teigiamą gyventojų pokyčio Palangos miesto savivaldybėje rezultatą. Dėl COVID-19 pandemijos dalis tautiečių, dirbančių užsienyje, grįžo į Lietuvą, taip pat ir į Palangos miestą. O dėl 2022 m. prasidėjusio Rusijos karo su Ukraina į Lietuvą atvyko nemaža dalis karo pabėgėlių. Todėl tarptautinės neto migracijos rodiklis 2018-2022 m. laikotarpiu Palangos miesto savivaldybėje padidėjo. Tai lėmė teigiamą bendrą migracijos neto rodiklį 2019-2022 m. laikotarpiu. Savo ruožtu, neto vidaus migracijos rodiklis buvo neigiamas visu analizuojamu laikotarpiu (žr. 1 priedas, 1 paveikslas).

Natūrali gyventojų kaita Palangos miesto savivaldybėje 2018-2022 metais taip pat buvo neigiama (svyravo nuo -72 iki -147), ir ypatingai pablogėjo 2020 ir 2021 m. (žr. 3 lentelė). Tuo metu pasaulyje ir šalyje siautė COVID-19 pandemija, dėl kurios padidėjo gyventojų mirtingumas, o tai galėjo turėti įtakos natūraliai gyventojų kaitai Palangos miesto savivaldybėje.

	Natūrali gyventojų kaita/ asmenys					
Teritorinis vienetas	2018 m.	2019 m.	2020 m.	2021 m.	2022 m.	Pokytis/ asmenys
Lietuvos R.	-11 425	-10888	-18 403	-24 416	-20 816	-9 391
Klaipėdos aps.	-703	-834	-1 782	-2 398	-2 043	-1 340
Palangos m. sav.	-72	-66	-121	-182	-147	-75

3 lentelė. Natūrali gyventojų kaita/asmenys 2018-2022 m.

Šaltinis: sudaryta remiantis Valstybės duomenų agentūros duomenimis, 2023.

Mirusiųjų skaičius Palangos mieste didėjo kiekvienais metais, palyginti su 2018 m., 2022 m. mirtingumas padidėjo 32 asmenimis (žr. 4 lentelė). Be to, šeimos vaikų planavimą atidėjo vėlesniems laikotarpiais. Gimusiųjų skaičius Palangos mieste taip pat mažėjo, bet ypatingai sumažėjo 2021 m., kai mieste gimė 50 kūdikių mažiau nei 2018 metais. Palyginus mirusiųjų bei gimusių asmenų santykį, galima būtų teigti, kad 2022 metais mirė 147 asmenimis daugiau nei gimė. Taigi, gyventojų skaičius Palangos miesto savivaldybėje didėjo ne dėl natūralaus gyventojų prieaugio.

	2018 m.	2019 m.	2020 m.	2021 m.	2022 m.	Pokytis/ asmenys
Mirusieji asmenys	222	216	266	282	254	32
Gimusieji	150	150	145	100	107	-43

4 lentelė. Mirusių ir gimstančių asmenų skaičius Palangos miestso savivaldybėje 2018-2022 m.

Šaltinis: sudaryta remiantis Valstybės duomenų agentūros duomenimis, 2023.

2022 metų pradžioje darbingo amžiaus gyventojai (nuo 15 iki 64 metų) Palangos miesto savivaldybėje sudarė 69,85 proc. nuo visų Palangos miesto savivaldybės gyventojų (žr. 5 lentelė). Lyginant su 2018 m., pastebimas darbingo amžiaus grupės didėjimas, kuris lygus 11,10 proc. Valstybės duomenų agentūros duomenimis, 2018–2022 m. Palangoje daugiausiai padidėjo gyventojų iki 15 metų, net 15,65 proc.

	2018	2019 m.	2020 m.	2021 m.	2022 m.	Pokytiš, proc	Dalis nuo visų gyventojų, proc.
Palangos miesto savivaldybė							
Iš viso:	15 523	15 863	16 159	16 862	17484	11,21	
Gyventojai (0–15 m. amžiaus)	2 220	2 333	2 405	2342	2632	15,65	15,05
Darbingo amžiaus gyventojai	9 151	9 295	9 387	10090	10294	11,10	69,85
Pensinio amžiaus gyventojai	4 152	4 235	4 367	4430	4558	8,91	26,07

5 lentelė. Palangos miesto gyventojų pasiskirstymas pagal amžiaus grupes

Šaltinis: sudaryta remiantis Valstybės duomenų agentūros duomenimis, 2023.

Pensinio amžiaus gyventojai Palangos miesto savivaldybėje 2022 metais sudarė 26,07 proc., (visų Palangos miesto savivaldybės gyventojų) t. y. kas 3,76 Palangos savivaldybės gyventojas buvo pensinio amžiaus. Ši savivaldybės gyventojų dalis buvo didesnė nei visoje Lietuvoje (21,61 proc.), Klaipėdos apskrityje (21,12 proc.), ar kituose kurortuose (išskyrus Birštono sav.) (žr. 1 priedas, 2 paveikslas). Tai lėmė, kad demografinės senatvės koeficientas (pagyvenusių (65 metų ir vyresnio amžiaus) žmonių skaičius, tenkantis šimtui vaikų iki 15 metų amžiaus) 2022 m. Palangos mieste (187) buvo prastesnis, nei Klaipėdos apskr. (123) ar vidutiniškai Lietuvoje (134), bet geresnis nei Neringos (84) ir Birštono (214) savivaldybėse. Palangos mieste demografinės senatvės koeficientas, palyginti su 2018 m. pradžia, pablogėjo 14 asmenimis (žr. 6 lentelė). Neformalus suaugusiųjų švietimas: Palangos švietimo pagalbos tarnyba vykdo neformalųjį suaugusiųjų švietimą. Palangos trečiojo amžiaus universiteto veikloje 2022 m. dalyvavo 400 senjorų (2021 m. – 262; 2020 m. – 543; 2019 m. – 539; 2018 m. – 487). 2022 m. Palangos Trečiojo universiteto veikloje dalyvavo 8,77 proc. visų Palangos m. savivaldybėje gyvenančių senjorų.

Demografinės senatvės koeficientas metų pradžioje/asmenys						
	2018	2019	2020	2021	2022	Pokytis, asmenys
Lietuvos Respublika	131	131	132	134	134	3
Druskininkų sav.	183	180	180	183	186	3
Birštono sav.	184	189	189	213	214	30
Klaipėdos apskr.	120	119	119	123	123	3
Neringos sav.	96	96	96	158	180	84
Palangos m. sav.	173	169	171	181	187	14

6 lentelė. Demografinės senatvės koeficientas metų pradžioje/asmenys
Šaltinis: sudaryta remiantis Valstybės duomenų agentūros duomenimis, 2023.

Bendras Palangos miesto gyventojų medianinis amžius 2022 metais siekė 49 metus ir buvo 6-riais metais didesnis, nei Klaipėdos apskrityje bei 5-riais metais didesnis, nei vidutiniškai šalyje (žr. 7 lentelė). Per penkerius metus medianinis gyventojų amžius Palangos mieste padidėjo 1-eriais metais. Taigi gyventojai Palangos mieste senėja ir vienos iš tikslinių grupių (vyresnio amžiaus asmenų) populiacija auga, numanomas ir augimas ateityje.

	2018	2019	2020	2021	2022	Pokytis, metai
Lietuvos Respublika	43	44	44	44	44	1
Druskininkų sav.	49	49	50	49	49	0
Birštono sav.	50	50	50	50	50	0
Klaipėdos apskr.	43	43	43	43	43	0
Neringos apskr.	42	41	42	46	46	4
Palangos m. sav.	48	48	49	49	49	1

7 lentelė. Medianinis gyventojų amžius, metai
Šaltinis: sudaryta remiantis Valstybės duomenų agentūros duomenimis, 2023.

Jaunimas
Remiantis Valstybės duomenų agentūros duomenimis, Palangos miesto savivaldybėje 2022 metais iš viso jaunimo 14-29 metų buvo 2242 asmenys, tai sudarė beveik 13 proc. visų Palangos miesto savivaldybės gyventojų. Labiausiai Palangos miesto savivaldybėje sumažėjo jaunimo amžiaus grupėje nuo 20 iki 24 metų 18,13 proc. Analizuojamu laikotarpiu (2018–2022 m.) bendras jaunimo (14-29 m.) skaičius Palangos miesto savivaldybėje išlieka stabilus (žr. 8 lentelė).

Amžiaus grupė	2018 m.	2019 m.	2020 m.	2021 m.	2022 m.	Pokytis, proc.
14-19 m.	780	776	764	816	857	8,98
20-24 m.	834	801	769	733	706	-18,13
25-29 m.	765	785	815	844	840	8,93
Iš viso	2379	2362	2301	2239	2403	1,00

8 lentelė. Palangos miesto jaunimo pasiskirstymas pagal amžiaus grupes
Šaltinis: sudaryta remiantis Valstybės duomenų agentūros duomenimis, 2023.

Užimtumo tarnybos duomenimis registruotų jaunų (16-29) bedarbių skaičius Palangos miesto savivaldybėje siekė 146 asmenis t. y. 17,12 proc. daugiau nei 2018 metais, lyginant su Lietuvos vidurkiu (11,29 proc.) jaunų bedarbių skaičius taip yra didesnis, tačiau mažesnis nei Birštono (25 proc.) bei Druskininkų (36,68 proc.) savivaldybėse (žr. 9 lentelė). Bedarbiai jaunuoliai (16-29) sudarė 1,42 proc. nuo bendro Palangos miesto savivaldybės darbingo amžiaus gyventojų, bei 6 proc. nuo visų Palangos miesto 16-29 metų jaunuolių.

	2018	2019	2020	2021	2022	Pokytis,
Lietuvos	26288	26864	71443	30545	29633	11,29
Klaipėdos	2408	2603	7271	3186	2804	14,12
Birštono sav.	21	25	64	22	28	25,00
Druskininkų sav.	126	134	493	168	199	36,68
Neringos sav.	16	10	41	22	16	0,00
Palangos m. sav.	121	124	333	157	146	17,12

9 lentelė. Jaunų (16-29 metų) bedarbių skaičius, asmenys
Šaltinis: sudaryta, remiantis Užimtumo tarnybos duomenimis, 2023

Socialinė atskirtis

2022 pradžioje Palangos miesto savivaldybėje buvo 17 484 gyventojai iš kurių 4 proc. gyventojų darbingo amžiaus asmenys su negalia (718 asmenys). Socialinės rizikos šeimų Palangos mieste skaičiuojama 48 šeimos, kuriose auga 66 vaikai (žr. 10 lentelė). Analizuojant pateiktus duomenis matome, kad Palangos miesto savivaldybės gyventojų socialinė sudėtis 2018 -2022 metais kito neženkiai. Didžiausias pokytis pastebimas darbo amžiaus asmenų su negalia, kurių nuo 2018 metų iki 2022 metų sumažėjo 54 asmenimis.

Rodiklis	Gyventojų (šeimų) skaičius					Pokytis, asmenys
	2022	2021	2020	2019	2018	
Iš bendro gyventojų skaičiaus:	17 484	16 862	16159	15863	15523	1 961
<i>Pensinio amžiaus gyventojai, iš jų:</i>	4558	4430	4367	4235	4152	406
nustatytas specialusis nuolatinės slaugos poreikis	186	400	200	151	199	-13
nustatytas specialusis nuolatinės priežiūros (pagalbos) poreikis	204	400	230	183	238	-34
<i>Darbingo amžiaus asmenys su negalia</i>	718	714	766	762	772	-54
<i>Vaikai su negalia</i>	64	68	46	73	63	1
<i>Socialinės rizikos šeimos</i>	48	57	44	Neturime duomenų		4
Vaikų skaičius socialinės rizikos šeimose	66	86	62	Neturime duomenį		4

10 lentelė. Gyventojų socilinė sudėtis

Šaltinis: sudaryta, remiantis LR socilinės apsaugos ir darbo ministerija: <https://socmin.lrv.lt/lt/veiklos-sritys/socialine-integracija/asmenu-su-negalia-itrauktis/statistika-2?lang=lt> duomenimis

Palangos miesto savivaldybėje socialines paslaugas teikia Savivaldybės įsteigtos socialinių paslaugų įstaigos, privačios ar viešosios įstaigos, nevyriausybinės organizacijos, iš kurių perkamos socialinės paslaugos, ar su kuriomis sudaromos finansavimo sutartys dėl paslaugų teikimo, NVO, kurių projektai iš dalies finansuojami iš savivaldybės biudžeto lėšų. Šiuo metu Palangos miesto savivaldybėje socialinės paslaugos yra teikiamos šių socialinių grupių asmenims:

- asmenims (vaikams ir suaugusiems) su negalia;
- senyvo amžiaus asmenims ir jų šeimoms;
- be tėvų globos likusiems vaikams;
- asmenims ir šeimoms, patiriantiems socialinę riziką.

Palangos miesto savivaldybės įstaigose teikiamos prevencinės socialinės paslaugos (potencialių socialinių paslaugų gavėjų paieška, kompleksinės paslaugos šeimai, atviras darbas su jaunimu), bendrosios socialinės paslaugos (informavimas, konsultavimas, transporto organizavimas, aprūpinimas techninės pagalbos priemonėmis, tarpininkavimas, atstovavimas) ir specialiosios socialinės paslaugos (socialinė priežiūra ir socialinė globa).

Palangos miesto savivaldybėje socialinės prevencinės paslaugas organizuoja ir teikia:

- Palangos miesto Socialinių paslaugų centras – potencialių socialinių paslaugų gavėjų paieška;
- Bendruomeniniai šeimos namai (Labdaros ir paramos fondas „Dienvidis“) – kompleksines paslaugas šeimai;
- Atviroji jaunimo erdvė – atvirojo darbo su jaunimu ir potencialių socialinių paslaugų gavėjų paieška.

Pagrindiniai Palangos miesto savivaldybėje **socialinių paslaugų poreikį** sąlygojantys veiksniai:

- **Gyventojų senėjimas ir senyvo amžiaus asmenų vienišumas.** Senyvo amžiaus asmenims dažniausiai reikalingos socialinės paslaugos: transporto organizavimo, tarpininkavimo, pagalbos į namus, socialinės globos ir kitos paslaugos, galinčios sumažinti neigiamą sveikatos sutrikimų poveikį gyvenimo kokybei.

- **Negalia.** Palangos miesto savivaldybėje gyvena 718 neįgalūs darbingo amžiaus asmenys, 64 neįgalūs vaikai ir 390 senyvo amžiaus asmenys, kuriems nustatytas specialiųjų poreikių lygis. Tai sudaro 6,46 procentus visų savivaldybės gyventojų. Neįgaliems asmenims didžiausias poreikis yra pagalbos į namus paslaugų, dienos socialinė globos asmens namuose ar institucijoje, apgyvendinimo globos namuose paslaugos, asmeninė pagalba.

Pabėgėliai, migrantai.

Migracijos departamento 2022 m. gruodžio 23 d. duomenimis Palangoje apsistoję 1054 karo pabėgėliai iš Ukrainos. Iš jų: 62 vaikai iki 3 metų amžiaus; 60 vaikų, priklausančių 4-6 metų amžiaus grupei, 251 vaikas, kurių amžius – 7-17 metų, 660 pilnamečių asmenų iki 69 metų ir 21 asmuo, kurių amžius – 70 metų ar vyresni.

Tikslinės Palangos miesto savivaldybės gyventojų grupės, į kurias orientuota VPS: 1) vyresnio amžiaus asmenys (senjorai); 2) mažiau galimybių turintis jaunimas; 3) bedarbiai ir ekonomiškai neaktyvūs asmenys; 4) asmenys, patiriantys skurdą ar gaunantys mažas pajamas; 5) socialinę riziką patiriančios šeimos, jose augantys vaikai; 6) asmenys su negalia (tiek vaikai, tiek suaugę asmenys) ir jų artimieji; 7) asmenys su psichikos ir/ ar intelekto negalia ir jų artimieji; 8) migrantai, karo pabėgėliai, kitataučiai; 9) nepalankioje padėtyje dėl trūkstamų paslaugų esančios šeimos ir jose augantys vaikai.

Gyventojų bei bendruomenių/organizacijų poreikių ir lūkesčių tyrimas. Rengiant Palangos miesto VVG strategiją VVG darbo grupė parengė 2 anketas: viena skirta miesto gyventojams, kita anketa miesto organizacijų (bendruomenių, verslo atstovų, NVO ir pan.) poreikiams iširti. Apklausa, skirta miesto gyventojams, buvo patalpinta Palangos miesto savivaldybės internetiniame puslapyje bei Palangos miesto savivaldybės socialinio tinklo „Facebook“ paskyroje. Apklausoje dalyvavo 98 Palangos miesto gyventojai. Apklausa organizacijoms (bendruomenėms, verslo atstovams, NVO ir kt.) buvo siųsta el. paštu kiekvienai organizacijai (apklausą užpildė 15 organizacijų). Palangos miesto gyventojų bei organizacijų poreikių išsiaiškinimas ne tik aktyvina miesto gyventojus, bet įtraukia ir tikslinių grupių asmenis, padeda priimti teisingus strateginius sprendimus. Šis vietos plėtros strategijos rengimo etapas yra vienas svarbiausių, kadangi gyventojų bei organizacijų poreikių tyrimas bei kiek aktyviai į šį procesą bus įtraukti vietos gyventojai ir organizacijos, didele dalimi nulemia vietos plėtros strategijos įgyvendinimo sėkmę. Atsižvelgiant į gautus tyrimų rezultatus buvo sudaryta SSGG analizė.

TERITORIJOS, KURIAI Rengiama vietos plėtros strategija, analizė						
POREIKIŲ IR GALIMYBIŲ ANALIZĖ						
1. Demografiniai veiksniai						
Demografinės padėties analizė pateikta skyriaus „Vietos plėtros strategijos įgyvendinimo teritorija ir gyventojų, kuriems taikoma vietos plėtros strategija, apibrėžtis“ poskyryje „Gyventojai“. Analizė parodė, kad 2022 metais Palangos miesto savivaldybėje buvo užregistruota 17,5 tūkst. gyventojų ir tai sudaro 5,29 proc. Klaipėdos apskrities arba 0,62 proc. visų Lietuvos gyventojų. Lyginant su 2018 m. užregistruotų gyventojų savivaldybėje padaugėjo 11,21 proc. (S1-1), tuo tarpu visoje Klaipėdos apskrityje gyventojų skaičius nagrinėjamu periodu didėjo 3,9 proc., o nacionaliniu lygiu 1,15 proc. Gyventojų skaičiaus padidėjimą Palangos miesto savivaldybėje per nagrinėjamą periodą lėmė teigiama tarptautinė migracija, kas nuo 2018 iki 2022 metų sudarė bendrą teigiamą gyventojų pokyčio Palangos miesto savivaldybėje rezultatą. Gimusiųjų skaičius Palangos miesto savivaldybėje per pastaruosius penkerius metus sumažėjo (-43), mirusiųjų – padidėjo (32). Vyresnio amžiaus asmenų dalis taip pat reikšminga ir didėjanti, pati visuomenė – senėjanti (S2-4) (tą rodo tiek augantis medianinis gyventojų amžius, tiek demografinės senatvės koeficientas). Palangos miesto savivaldybė yra viena iš nedaugelių šalies savivaldybių, kurioje gyventojų skaičius per pastaruosius penkerius metus nors ir neženkliai, bet didėjo. Šis pasiekimas yra teigiamos tarptautinės migracijos rezultatas, kuris atsvėrė neigiamą natūralią žmonių kaitą (nuo 2018 iki 2022 m. - 75 asmenys). Palangos miesto gyventojų apklausos duomenimis labiausiai socialiai pažeidžiamiausiais asmenimis, Palangos miesto savivaldybėje įvardinami senyvo amžiaus asmenys, mažiau galimybių turintys jaunuoliai (jaunuoliai iš sunkumus patiriančių šeimų ir kt.) bei asmenys, turintys negalią. Kaip vienos iš probleminių sričių išskiriamos gyventojų yra nepakankamas vaikų užklasinės veiklos pasirinkimas, užimtumas vasaros metu, žmonių su negalia judėjimo apribojimai, tam tikrų socialinių paslaugų (socialinio taksi) paslaugų stygius (S2-3). Atsižvelgiant į Palangos miesto gyventojų nuomonės tyrimo duomenis, manoma, kad pensinio amžiaus gyventojai Palangos mieste susiduria su kompiuterinio raštingumo problemomis (dokumentų pildymas savitarnos svetainėse ir t.t.), informacijos apie viešąsias paslaugas trūkumu bei užimtumo veiklų trūkumu.						
Rekomendacijos demografiniai situacijai gerinti						
- Tarptautinė migracija į Palangos miesto savivaldybę gali būti tas šaltinis, kuris pastiprina vidinę migraciją į Palangos miestą ir išplečia darbingo amžiaus gyventojų bazę. Norint paskatinti šį procesą, svarbu sukurti patrauklias sąlygas jauniems darbingiems gyventojams užtikrinant - Didėjant pensinio amžiaus gyventojų bendroje Palangos miesto savivaldybės gyventojų struktūroje, reikalinga užtikrinti tokių žmonių integraciją į visuomenę, sudarant jiems sąlygas dalyvauti socialiniame gyvenime, užsiimti saviraiška, mokytis visą gyvenimą.						
Ekonominiai veiksniai						
Darbo rinka						
Registruotų bedarbių ir darbingo amžiaus gyventojų santykis apibūdina nedarbo lygį nagrinėjamoje teritorijoje. 2022 metais Palangos miesto savivaldybėje ekonomiškai aktyvių gyventojų skaičius siekė apie 10 tūkst. ir tai sudarė 69,84 proc. visų darbingo amžiaus gyventojų mieste. Lyginant su 2018 m., pastebimas darbingo amžiaus grupės didėjimas, kuris lygus 11,10 proc. (žr. Teritorija ir gyventojai, 5 lentelė). Iš visų ekonomiškai aktyvių Palangos miesto savivaldybės gyventojų, 2022 metais 9,9 proc. gyventojų buvo bedarbiai (žr. 11 lentelė).						
Vidutinis metinis bedarbių proc. nuo DAG						
Teritorinis vienetas	2018 m.	2019 m.	2020 m.	2021 m.	2022 m.	
Lietuvos Respublika	8,5	8,4	12,6	13	9	
Klaipėdos aps.	7	6,5	10,6	11,5	7,5	
Birštono sav.	6	6,4	8,9	9,9	6	
Druskininkų sav.	9,3	8,9	14	16,3	10,7	
Neringos sav.	4,6	4,1	5	6,5	4,6	
Palangos m. sav.	8,3	7,9	12,1	12,6	9,9	
11 lentelė. Registruotų bedarbių ir darbingo amžiaus gyventojų santykis, 2018–2022 m.						
Šaltinis: sudaryta remiantis Užimtumo tarnybos duomenimis, 2023						
Lyginant nedarbo lygį su nacionaliniu vidurkiu, Palangos miesto savivaldybė yra tarp tų savivaldybių, kurioje 2022 metais nedarbo lygis buvo didesnis nei šalies vidurkis (9) bei kitų kurortinių savivaldybių, išskyrus Druskininkų (10,7). Pažymėtina, kad Palangos miesto savivaldybėje darbo rinkai didelę įtaką daro sezoniskumas: vasaros sezono metu nedarbo lygis sumažėja, o žiemą – išauga (S2-1). (žr. 1 priedas, 3 paveikslas).						
Bedarbių skaičius laikotarpio pabaigoje						
Teritorinis vienetas	2018 m.	2019 m.	2020 m.	2021 m.	2022 m.	Pokytis, proc.
Lietuvos Respublika	154430	150469	277119	176087	156097	1,07
Klaipėdos aps.	13432	13409	28219	16615	15045	10,72
Birštono sav.	155	165	290	167	146	-6,16
Druskininkų sav.	1172	1087	2135	1541	1219	3,86
Neringos sav.	118	113	188	163	127	7,09
Palangos m. sav.	859	860	1478	1028	1002	14,27
12 lentelė. Bedarbių skaičius laikotarpio pabaigoje, 2018–2022 m.						
Šaltinis: sudaryta remiantis Užimtumo tarnybos duomenimis, 2023						
Užimtumo tarnybos prie LR socialinės apsaugos ir darbo ministerijos Klaipėdos klientų aptarnavimo departamento Palangos skyriuje per 2022 m. buvo įregistruota 1002 bedarbiai (palyginti su 2018 m. pabaiga, bedarbių skaičius padidėjo 143 asmenimis). Analizuojamu laikotarpiu (2018-2022 m.) bedarbių skaičius padidėjo 14,27 proc., lyginant su kitomis analizuojamomis savivaldybėmis tai yra didžiausias procentas (Neringos sav. - 7,09 proc., Druskininkų - 3,86 proc.) (žr. 12 lentelė). Ekonomiškai neaktyviems gyventojams priskiriami: dienines mokymo įstaigas lankantys nedirbantys moksleiviai ir studentai (pastarieji, jei aktyviai neieško darbo), nedirbantys pensininkai, visiškai netekę darbingumo darbingo amžiaus neįgalieji, dėl tam tikrų priežasčių nedirbantys darbingo amžiaus darbingi asmenys (pavyzdžiui, namų šeimininkės, kaliniai ir kt.) ir kai kurie kiti asmenys. Užimtumo tarnybos Palangos skyriuje iš 1002 registruotų bedarbių 552,6 asmenys – moterys (55 proc.) ir 202,2 asmenys – ilgalaikiai bedarbiai (20 proc.). Jaunimo (16-29 m. amžiaus) bedarbių skaičius siekė 1 507 asmenis. Jaunimo nedarbo lygis Palangos mieste 2022 m. atitiko bendrąsias miesto nedarbo lygio tendencijas (siekė 7,9 proc.). Didesnė problema – vyresnių, nei 50 metų asmenų užimtumas. Šios amžiaus grupės bedarbių skaičius 2022 m. Palangoje siekė 388 asmenų arba 9,1 proc. nuo bendro 51-64 m. gyventojų skaičiaus.						

Verslo sektoriaus išvystymo lygį bei plėtros tempus iš dalies atspindi veikiančių verslo subjektų skaičius, kuris 2023 metų pradžioje Palangos mieste siekė 914 vienetus. Matuojant verslo subjektų skaičių, tenkantį tūkstančiui gyventojų, galima pamatuoti savivaldybės verslumo lygį. 2023 metų pradžioje šis rodiklis siekė 51,20 įmonių tenkančių tūkstančiui gyventojų (žr. 1 priedas, 4 paveikslas). Verslumo lygis parodo, kad **Palangos miesto savivaldybė išsiskiria aukštu verslumo lygiu (S1-2)** ir beveik 9 proc. lenkia šalies bei 10,13 proc. Klaipėdos apskrities vidurkį. Palangos miesto savivaldybėje veikiančių ūkio subjektų skaičius išaugo nuo 762 (2018 m. pradžioje) iki 829 (2023 m. pradžioje) arba 8 proc. (žr. 1 priedas, 2 lentelė).

Materialinės investicijos (toliau – MI), tenkančios 1 gyventojui, 2022 m. Palangos mieste siekė 5405 EUR ir buvo 5-a šalyje (didesnį rodiklį turėjo Vilniaus m., Neringos, Kauno r., Vilniaus r., Mažeikių r. savivaldybės). 2018-2022 m. MI, tenkančių 1 gyv., dydis Palangos m. sav. išaugo 52,43 proc., sparčiau nei vidutiniškai šalyje, Klaipėdos apskrityje bei Druskininkų sav. (atitinkamai 34,67 proc., 29,46 proc. ir 28.36 proc.), tačiau lėčiau nei Neringos sav. (75,21) (žr. 13 lentelė).

	Materialinės investicijos, tenkančios vienam gyventojui/Eur					Pokytis, proc.
	2018	2019	2020	2021	2022	
Lietuvos Respublika	2883	3414	3239	3847	4393	34,37
Druskininkų sav.	1665	2267	2984	2310	2324	28,36
Birštono sav.	2206	2507	3289	2926	2643	16,53
Klaipėdos apskritis	2947	4952	3406	3828	4178	29,46
Neringos sav.	1758	3343	6556	5935	7091	75,21
Palangos m.sav.	2571	3705	3124	3989	5405	52,43

13 lentelė. Materialinės investicijos, tenkančios vienam gyventojui/Eur 2018–2022 m.

Šaltinis: sudaryta remiantis Valstybės duomenų agentūros duomenimis, 2023

2023 metų pradžioje Palangos miesto savivaldybėje daugiausiai veikiančių verslo subjektų buvo prekyboje (19,58 proc.), apgyvendinimo ir maitinimo paslaugų sektoriuje (13,67 proc.), statyboje (12,47 proc.), kitoje aptarnavimo veikloje (10,5 proc.) bei nekilnojamo turto operacijų sektoriuje (7,87 proc.). Analizuojant šiuos duomenis, Palangos miesto savivaldybė išsiskiria pagal apgyvendinimo ir maitinimo paslaugų veiklą, kuri nacionaliniu lygiu siekia 3,35 proc., o Klaipėdos apskrityje 4,72 proc. Šios tendencijos atskleidžia pajūrio kurortų specifiką, kur daugiau reikšmės turi apgyvendinimo ir maitinimo paslaugų veikla, tačiau santykinai mažesnė pramonės reikšmė. Palangoje taip pat didesnė nei Klaipėdos apskrityje (5,9 proc.) ir Lietuvoje (5,17 proc.) nekilnojamo turto operacijų veiklą vykdančių įmonių dalis.

Nuo 2018 iki 2022 metų apgyvendinimo ir maitinimo paslaugų veiklą vykdančių įmonių dalis Palangos miesto savivaldybėje padidėjo nuo 14,3 proc. iki 15,2 proc., kaip matome analizuojamu laikotarpiu 2018-2022 metais apgyvendinimo ir maitinimo paslaugų veiklą vykdančių įmonių dalis Palangos miesto savivaldybėje augo. Palangos miesto savivaldybės ekonomika yra priklausoma nuo šio svarbaus sektoriaus ir bendras jo indėlis į ekonomiką yra vis dar didelis (žr. 1 priedas 5 paveikslas).

Palangos miesto savivaldybės tiesioginės užsienio investicijos (toliau – TUI) 2022 m. pabaigoje siekė 110,28 mln. EUR (žr. 1 priedas, 1 lentelė) ir sudarė 0,37 proc. šalies TUI, o 2018 m. pabaigoje Palangos miesto savivaldybės TUI dalis siekė 0,19 proc. Per 2018-2022 m. Palangos miesto savivaldybėje TUI padidėjo 1,9 proc. Palangos miesto savivaldybės TUI, tenkančių 1 gyventojui, dydis 2022 m. buvo septintas šalyje ir siekė 6178 EUR/ gyv. Per penkerius metus TUI dydis 1 gyv. Palangos miesto savivaldybėje padidėjo 66,75 proc., sparčiau nei daugumoje šalies savivaldybių bei vidutiniškai šalyje (41,94 proc.) (žr. 14 lentelė).

Tiesioginės užsienio investicijos, tenkančios vienam gyventojui, laikotarpio pabaigoje, EUR						Pokytis, proc.
	2018	2019	2020	2021	2022	
Lietuvos Respublika	6070	7405	8563	9661	10454	41,94
Vilniaus m. sav.	20645	25388	30508	34760	35649	42,09
Mažeikių r.sav.	9609	9548	9640	11254	16605	42,13
Kėdainių r.sav.	5075	7186	7488	6348	10330	50,87
Klaipėdos m. sav.	6394	8825	8809	9523	10312	37,99
Švenčionių r. sav.	3346	4058	5300	7153	7829	57,26
Kauno r. sav.	1553	2845	4102	5516	6957	77,68
Palangos m. sav.	2054	3941	3838	4595	6178	66,75

14 lentelė. Tiesioginės užsienio investicijos, tenkančios vienam gyventojui, laikotarpio pabaigoje, EUR

Šaltinis: sudaryta remiantis Užimtumo tarnybos duomenimis, 2023

Svarbu pažymėti, kad Palangos miesto savivaldybėje aktyviai plečiama nekilnojamo turto pasiūla. Tai atspindi ir atliktų statybos darbų statistiniai duomenys. 2020 m. (kitų metų duomenų nėra) Valstybės duomenų agentūros duomenims Palangos miesto savivaldybė pagal atliktus statybos darbus vienam gyventojui (2650,45 Eur) lenkė šalies vidurkį (1208,85 Eur) ir Klaipėdos apskritį (1343,88 Eur) (žr. 1priedas 6 paveikslas).

Vidutinis mėnesinis (neto) darbo užmokestis Palangos miesto savivaldybėje nuo 2018 iki 2022 metų paaugo 35,96 proc. ir 2022 metais siekė 887,00 Eur (žr. 15 lentelė).

Vidutinis mėnesinis darbo užmokestis (neto) 2018–2022 m.						Pokytis, proc.
Teritorinis vienetas	2018 m.	2019 m.	2020 m.	2021 m.	2022 m.	
Lietuvos Respublika	720,00	822,10	913,10	1001,00	1121,10	35,78
Druskininkų sav.	598,80	677,10	701,20	773,80	901,30	33,56
Birštono sav.	614,50	689,00	770,10	813,10	906,70	32,23
Klaipėdos aps.	694,70	781,30	868,80	941,40	1042,10	33,34
Neringos sav.	639,30	717,90	771,10	884,90	929,00	31,18
Palangos m. sav.	568,00	643,10	708,50	794,00	887,00	35,96

15 lentelė. Vidutinis mėnesinis darbo užmokestis (neto) 2018–2022 m.

Šaltinis: sudaryta remiantis Valstybės duomenų agentūros duomenimis, 2023

Lyginant Palangos miesto savivaldybės gyventojų vidutinį darbo užmokestį su šalies, matome, kad jis yra 26,39 proc. mažesnis, tačiau lyginant bendrą vidutinio mėnesinio darbo užmokesčio didėjimo procentą Palangos miesto savivaldybėje, vidutinis darbo užmokestis didėjo tolygiai kaip ir šalyje (35 proc.).

Socialinis verslas

Palangos miesto savivaldybėje socialinio verslo įmonių 2022 m. duomenimis nebuvo registruota. Siekiant didinti skurdo, socialinės atskirties

problemų sprendimo efektyvumą, atsižvelgiant į socialinių ir sociokultūrinių paslaugų poreikį bei Strategijos rengimo metu anketinio tyrimo ir diskusijose išreikštu poreikiu kurti socialinius verslus, būtina skatinti socialinio verslo kūrimąsi, plėtrą Palangos miesto savivaldybėje. **Vadovaujantis tyrimo metu surinktų projektinių idėjų pasiūlymuose pateikta informacija, matoma, jog yra šių socialinių verslų sričių atsiradimo Palangos miesto savivaldybėje poreikis: jaunimo erdvė, senelių globos namai, pagalba vienišioms senjoroms, vyresnio amžiaus žmonių užimtumas, užsieniečių (pabėgėlių) įdarbinimas ir kt.**

Ekonominių veiksnių apibendrinimas

2022 metais Palangos miesto savivaldybėje ekonomiškai aktyvių gyventojų skaičius siekė 10 tūkst. ir tai sudarė 69,8 proc. visų darbingo amžiaus gyventojų mieste. Iš visų ekonomiškai aktyvių Palangos miesto savivaldybės gyventojų, 2022 metais 9,9 proc. gyventojų buvo bedarbiai.
- Nuo 2018 iki 2022 metų neto darbo užmokestis Palangos miesto savivaldybėje paaugo 36 proc ir siekė 887 Eur, tačiau yra 26,39 proc. mažesnis už šalies vidutinį mėnesinį darbo užmokestį.
- Verslo subjektų skaičius tenkantis tūkstančiui gyventojų siekia 51,20 įmonių. Palangos miesto savivaldybė išsiskiria aukštu verslumo lygiu ir beveik 20 proc. lenkia šalies bei 24,6 proc. Klaipėdos apskrities vidurkį. Palangos miesto savivaldybėje tradiciškai pajūrio kurortui dominuoja apgyvendinimo ir maitinimo paslaugos teikiantys verslo subjektai. 2022 m. pradžioje šis verslo segmentas sudarė 15,2 proc. visų verslo subjektų.

Palangos miesto gyventojų apklausos duomenimis pagrindinės problemos Palangos mieste įvardijamas sezoninis užimtumas, nepakankamos galimybės mokytis, kelti kvalifikaciją ar įgyti naujų žinių bei nepakankamai išvystyta susisiekimo infrastruktūra neįgaliesiems asmenims (S2-1).

Rekomendacijos ekonominei situacijai gerinti

Siūlytina vykdyti bendradarbiavimo tarp viešojo ir privataus sektoriaus bei NVO per socialinio verslo projektus, savivaldybės administracijai sukuriant infrastruktūrą, o privačiam sektoriui, NVO - naujas darbo vietas bei paslaugas. Tokiu būdu būtų sprendžiama tiek sezoninio nedarbo, tiek bendrai užimtumo didinimo ir kvalifikacijos kėlimo, tiek reikiamų paslaugų stygiaus problemos.

Socialiniai veiksniai

Socialinės aplinkos analizė yra itin aktuali įgyvendinamos socialinės aplinkos politikos atstovams bei nevyriausybinėms organizacijoms (NVO), kurios dalyvauja socialinės aplinkos kūrimo procese Palangos miesto savivaldybėje (socialinės gyventojų grupės aprašytos dalyje: Teritorija ir gyventojai).

Socialinių paslaugų tinklas Palangos miesto savivaldybėje pakankamai išplėtotas: gyventojams teikiamos tiek bendrosios, tiek specialiosios socialinės paslaugos. Palangos miesto savivaldybės teritorijoje socialines paslaugas įvairioms gyventojų grupėms teikia Palangos miesto globos namai, Palangos miesto socialinių paslaugų centras, Palangos sutrikusios psichikos žmonių globos bendrija, Palangos neįgaliųjų draugija (S1-3).

Remiantis Palangos miesto Socialinių paslaugų centro duomenimis pagrindiniai Palangos miesto savivaldybėje socialinių paslaugų poreikį sąlygojantys veiksniai:

- gyventojų senėjimas ir senyvo amžiaus asmenų vienišumas,
- asmenų, turinčių negalią, skaičiaus didėjimas,
- asmenų (šeimų), patiriančių socialinę riziką, skaičiaus didėjimas.

Neįgaliesiems ir senyvo amžiaus asmenims reikalingos socialinės paslaugos emocinei savijautai gerinti, transporto organizavimui, tarpininkavimui, pagalbos į namus, socialinės globos ir kitos paslaugos, galinčios sumažinti neigiamą sveikatos sutrikimų poveikį gyvenimo kokybei, padidinti neįgalių asmenų savarankiškumą ar darbingumą bei užkirsti kelią socialinei atskirčiai.

Palangos miesto gyventojų bei bendruomenių apklausos duomenimis, pagrindinės problemos su kuriomis susiduria neįgalieji Palangos mieste:

- judėjimo apribojimai,
- integracijos į darbo rinką trūkumas,
- užimtumo veiklų trūkumas.

Palangos miesto gyventojų ir bendruomenių apklausos duomenimis, priežastys, lemiančios, kad tam tikri asmenys patiria socialinę atskirtį tai asmeninės savybės ir įpročiai, nepakankamas bendruomeniškumas ir susvetimėjimas bei emocinės sveikatos problemos. Palangos gyventojų nuomone socialinę atskirtį patiriančios šeimos **Palangos mieste susiduria su laikino „atokvėpio“ paslaugų neįgalius vaikus auginantiesiems ir suaugusiems neįgalius asmenis prižiūrinčioms šeimoms nebuvimu, psichologinės pagalbos bei vasaros stovyklų socialinę atskirtį patiriančių šeimų vaikams trūkumas (S2-5).**

Atvirą darbą su jaunimu vykdo ir įgyvendina BĮ Palangos kultūros ir jaunimo centro atviroji jaunimo erdvė „Be stogo“. Joje dirba 2 jaunimo darbuotojai, o **lankytojų skaičius kasmet stabiliai auga** (2020 m. 626 lankytojai, 133 unikalūs lankytojai; 2021 m. 5764 lankytojai, 570 unikalūs; 2022 m. 5774 lankytojai, unikalių lankytojų buvo 571) 2022 m. buvo pradėti registruoti ir mažiau galimybių turintys jauni lankytojai, jų skaičius 2022 m. siekė 47 jaunus žmones. Šie duomenys leidžia teigti, kad jauniems žmonėms reikalingos jų poreikius atitinkančios paslaugos, būtina plėsti bei vystyti skirtingas darbo su jaunimu formas **(S1-5).**

Palangos miesto savivaldybėje veikiančios jaunimo užimtumo veiklą organizuojančios institucijos ir organizacijos: *BĮ Palangos investicijų valdymas, BĮ Palangos kultūros ir jaunimo centras, BĮ Palangos kultūros ir jaunimo centro atviroji jaunimo erdvė „Be stogo“, BĮ Palangos miesto savivaldybės viešoji biblioteka, LKJBS „Žingsnis“ Palangos skyrius, NVO Ateities specialistų klubas, NVO dramos sambūris „M“-3-oji karta, NVO Palangos krašto etnoklubas „Mėguva“, NVO Sporto klubas „Gintarinis ringas“, NVO Šokių studija „Palangos vėtrungė“, NVO Verslo ir lyderystės akademija „In corpore“, VŠĮ „Amicus Certus“, VŠĮ „Užtaisas“, VŠĮ Mažoji fiesta, VŠĮ Metų rievės (S1-4).*

Socialinių veiksnių apibendrinimas

Teigiamai vertinama tai, kad nors tam tikrą dalį socialinių paslaugų teikia NVO, kadangi, atsižvelgiant į numatytus strateginius valstybės tikslus, vis plačiau aptariamais laipsniškas viešųjų paslaugų perdavimas NVO ir socialinio verslo subjektams. Vertinant tai, kad dalies paslaugų poreikiai yra patenkinami tik iš dalies, reikalinga plėsti socialinių paslaugų, kurių teikimo apimtys savivaldybėje yra mažesnės už socialinių paslaugų išsivystymo normatyvus, teikimą.

Išlikus tokiai demografinei struktūrai ir ateityje poreikis socialinėms paslaugoms Palangos mieste tik augs, o norint šį faktorių subalansuoti turėtų būti skiriama dėmesio vidinės ir tarptautinės migracijos teigiamų tendencijų nukreipimui į Palangos miesto savivaldybės darbingo amžiaus gyventojų dalies išplėtimą, kuri leistų santykinai padidinti darbingo amžiaus žmonių dalį.

Gyventojų poreikių ir lūkesčių tyrimo rezultatų apibendrinimas

Žemiau pateikiama apklausų atsakymų santrauka. Detalūs atsakymai pateikiami 2 ir 3 prieduose.

Dažniausiai gyventojų įvardinamos problemos Palangos mieste:

- Sezoninis užimtumas;
- Menkos galimybės mokytis, kelti kvalifikaciją ar įgyti naujų žinių;
- Nepakankamas vietos valdžios ir bendruomenės bendradarbiavimas.

Dažniausiai įvardintos problemos Palangoje neįgaliesiems (S2-2):

- Integracijos į darbo rinką trūkumas;
- Judėjimo apribojimai;
- Užimtumo veiklų trūkumas.

Dažniausiai įvardintos problemos Palangoje socialinę atskirtį turinčioms šeimoms (S2-5):

- Laikino „atokvėpio” paslaugų neįgalius vaikus auginantiems ir suaugusius neįgalius asmenis prižiūrinčioms šeimoms, stygius
- Psichologinės pagalbos stygius;
- Vasaros stovyklų vaikams trūkumas.

Dažniausiai įvardintos problemos Palangoje pensinio amžiaus žmonėms (S2-3):

- Kompiuterinio raštingumo problemos (dokumentų pildymas savitarnos svetainėse ir t.t.);
- Nepakankamai prieinama informacija apie viešąsias paslaugas;
- Savirealizacijos ir užimtumo veiklų trūkumas.

Gyventojų lūkesčiai - sritys, prioriteto tvarka, kurioms, gyventojų nuomone, turėtų būti skiriamas didžiausias dėmesys:

- Socialinių paslaugų socialiai pažeidžiamoms grupėms (bedarbiams, vaikams, vyresnio amžiaus žmonėms, neįgaliesiems ir pan.) prieinamumo didinimas (S2-5). Viešųjų paslaugų gyventojams (socialinės apsaugos, švietimo, kultūros, sporto, aplinkos tvarkymo ir pan.) prieinamumo didinimas;
- Mokymosi visą gyvenimą ir profesinio konsultavimo bei orientavimo tobulinimas;
- Sveikatinimo priemonių (dviračiai, aktyvus sportas, sveika mityba, sveikatinimosi procedūros) diegimas ir infrastruktūros gerinimas;
- Parama darbo vietų kūrimui;
- Bendruomeniškumą ir verslumą skatinančioms iniciatyvoms.

STIPRYBIŲ, SILPNYBIŲ, GALIMYBIŲ IR GRĖSMIŲ ANALIZĖ			
STIPRYBĖS (S1)		SILPNYBĖS (S2)	
1.	Augantis gyventojų skaičius (S1-1)	1.	Užimtumo sezoniškumas (S2-1)
2.	Veikiančių ūkio subjektų skaičiaus augimas (S1-2)	2.	Integracijos į darbo rinką, užimtumo (profesinės ir socialinės) veiklų trūkumas (S2-2)
3.	Išplėtotas socialines paslaugas teikiančių įstaigų/organizacijų tinklas (S1-3)	3.	Judėjimo apribojimai asmenims su specialiaisiais poreikiais Palangos mieste, socializacijos stygius (S2-3)
4.	Aukšta potencialių pareiškėjų kompetencija planuoti bei įgyvendinti poreikius atitinkančias projektines veiklas (S1-4)	4.	Senėjanti visuomenė (S2-4)
5.	Aktyviai įgyvendinama jaunimo politika (S1-5)	5.	Socialinių paslaugų trūkumas bei potencialiai nepakankamas atitikimas tikslinių grupių poreikiams (S2-5)
GALIMYBĖS (G1)		GRĖSMĖS (G2)	
1.	Auganti neformalaus ugdymo ir mokymosi visą gyvenimą reikšmė nacionaliniu mastu ir galimybės (G1-1);	1.	Senstanti šalies visuomenė (G2-1);
2.	Auganti nevyriausybinių sektoriaus reikšmė teikiant viešąsias paslaugas (G1-2);	2.	Socialinės apsaugos, sveikatos priežiūros ir slaugos poreikio ir išlaidų šioms paslaugoms augimas (G2-2);
3.	Socialinio verslo, kaip užimtumo formos, populiarumo didėjimas nacionaliniu mastu (G1-3);	3.	Asmenų, turinčių priklausomybių, skaičiaus augimas šalies mastu (G2-3);
4.	Teigiama tarptautinė migracija pritraukiant aukštą pridėtinę vertę (G1-4);	4.	Karinio konflikto grėsmė (G2-4);
		5.	Nacionalinės mokesčių politikos nestabilumas (G2-5);

VIETOS PLĖTROS STRATEGIJOS TIKSLAI, UŽDAVINIAI IR JŲ ĮGYVENDINIMO STEBĖSENOS RODIKLIAI, ĮSKAITANT IŠMATUOJAMAS REZULTATO SIEKTINAS REIKŠMES			
1. TIKSLAS – Skatinti Palangos miesto savivaldybės gyventojų aktyvią įtrauktį į bendruomenę, užtikrinant socialinių ir sociokultūrinių paslaugų teikimą bei didinti gyventojų ekonominį aktyvumą ir įsidarbinimo galimybes			
Išsikeltas tikslas atitinka 2021-2027 m. ES fondų investicijų programos du konkrečius uždavinius – 4.7. Skatinti aktyvią įtrauktį, siekiant propaguoti lygias galimybes, nediskriminavimą ir aktyvų dalyvavimą, ir gerinti įsidarbinamumą, ypač palankių sąlygų neturinčių grupių; 4.9. Skatinti marginalizuotų bendruomenių, mažas pajamas gaunančių namų ūkių ir nepalankioje padėtyje esančių grupių, įskaitant specialiųjų poreikių turinčius asmenis, socialinę ir ekonominę įtrauktį vykdant integruotus veiksmus, be kita ko, teikti aprūpinimą būstu ir socialines paslaugas. Skatinant ir plėtojant socialinę, ekonominę integraciją bei sukuriant socialinę infrastruktūrą Palangos mieste, siekiama gerinti gyventojų gyvenimo kokybę. Šiomis priemonėmis siekiama užtikrinti, kad visi žmonės turėtų lygias galimybes dalyvauti visuomenėje, gauti prieigą prie svarbių paslaugų ir dalyvauti veikloje, kuri prisideda prie jų gerovės. Įgyvendinant tikslą, bus patenkinti poreikių ir galimybių analizėje nustatyti Palangos miesto savivaldybės gyventojų poreikiai. Tikslui pasiekti, socialinė, ekonominė integracija bus skatinama kuriant ir plėtojant socialinius verslus bei teikiant socialines ir sociokultūrines paslaugas, įgyvendinant šiuos uždavinius: 1) Skatinti tikslinių grupių socializaciją, įtrauktį, judumą ir aktyvumą - mažina socialinę atskirtį ir diskriminaciją, skatina abipusį supratimą ir padeda formuoti vieningą bendruomenę; 2) Skatinti tikslinių grupių verslumą - didina užimtumą, pragyvenimo lygį ir gyventojų gerovę. Atlikus Palangos miesto gyventojų poreikių analizę (kviečiant teikti projektines idėjas) buvo nustatyti pagrindiniai gyventojų poreikiai (žr. 2 ir 3 priedai): - Užimtumo sezoniškumas; - Nepakankamas vietos valdžios ir bendruomenės bendradarbiavimas; - Menkos galimybės mokytis, kelti kvalifikaciją ar įgyti naujų žinių; - Integracijos į darbo rinką, užimtumo veiklų trūkumas ; - Judėjimo apribojimai. Kuriant naują ir plėtojant esamą infrastruktūrą bus padidintas viešųjų paslaugų pasiekiamumas ir kokybė. Tai leis gyventojams didins neformalaus švietimo pasirinkimą, skatins užimtumą. Kuriant naują ar plėtojant esamą infrastruktūrą, bus siekiama skatinti bendruomenės dalyvavimą ir įtraukimą. Plėtodami socialinę infrastruktūrą, sieksime gerinti kultūros ir laisvalaikio pasiūlą, priartėti prie visų socialinių grupių, taip pat spręsti ne tik užimtumo problemas, bet įsidarbinamumo, socialiai atsakingo verslo vystymo. Toliau pateikiamos tikslo alternatyvos, tikslo įgyvendinimui numatyti uždaviniai ir rodikliai.			
TIKSLO 1 ALTERNATYVA		TIKSLO 2 ALTERNATYVA	
<i>Tikslo 1 alternatyva (PASIRINKTA)</i> - Skatinti Palangos miesto gyventojų aktyvią įtrauktį į bendruomenę, užtikrinant socialinių ir sociokultūrinių paslaugų teikimą bei didinti gyventojų įsidarbinimo galimybes. <i>Geresnė</i>. Socialinės ir ekonominės integracijos plėtra turi daugybę pranašumų tiek individualiems gyventojams, tiek visai visuomenei. Pasirinktas tikslas geresnis, kadangi jis skatina ekonominę plėtrą, integralumą, taip pat skatina toleranciją, supratimą ir bendradarbiavimą tarp įvairių sektorių, prisideda prie įvairių kultūrinės bei socialinės įvairovės puoselėjimo. Siekiat gerinti gyvenimo kokybę visiems gyventojams, taip pat ir patiriantiems socialinę akskirtį. <i>Blogesnė</i>. Nepaisant to, kad tikslas siekia mažinti socialinę atskirtį, tačiau gali atsirasti konkurencijos rizika, kuri gali sukelti nepasitenkinimą tarp gyventojų.		<i>Tikslo 2 alternatyva</i> - gyvenimo kokybės gerinimas siekiant didinti įsidarbinimo galimybes Palangos miesto gyventojams. <i>Geresnė</i>. Didinamos įsidarbinimo galimybės, mažinamas nedarbo lygis. <i>Blogesnė</i>. Orientuota tik į dalį bendruomenės, neužtikrinamas integralumas, nepasiekiami visi Programos tikslai bei rodikliai.	
	Rezultato rodiklio pavadinimas	Pradinė reikšmė, 2023 m.	Siekiama reikšmė, 2029 m.
1.	Bendruomenės inicijuotos vietos plėtros (BIVP) projektų veiklų dalyvių, kurie po dalyvavimo veiklose toliau dalyvauja socialinei integracijai skirtose veiklose ir (ar) darbo rinkoje, dalis / proc.	0	40 proc.
2.	Į vietos plėtros strategijos veiksmų įgyvendinimą įtrauktų asmenų skaičius	0	240
3.	Paramą gavusiuose subjektuose sukurtos darbo vietos / skaičius	0	3
1.1 UŽDAVINYS – skatinti tikslinių grupių socializaciją, įtrauktį, judumą ir aktyvumą			

VPS siekiama plėtoti tokias sociokultūrinės iniciatyvas, kurios skatina tikslinių grupių integraciją pilnaverčiam gyvenimui bendruomenėje, didina jų atstovų judumą, aktyvumą, maksimaliai įmanomai sveiką gyvenimo būdą. Tuo pačiu vystant iniciatyvas siekiame daryti kuo didesnę poveikį vietos bendruomenės integralumui, bendradarbiavimui tarp skirtingų vietos grupių atstovų, viešojo ir privataus verslo.

Formuluojant uždavinį buvo atsižvelgiama į šiuos SSGG analizės teiginius:

Stiprybės

- Augantis gyventojų skaičius;
- Išplėtotas socialines paslaugas teikiančių įstaigų/organizacijų tinklas bei teikiamos paslaugos;
- Aukšta potencialių pareiškėjų kompetencija planuoti bei įgyvendinti poreikius atitinkančias projektines veiklas;
- Aktyviai įgyvendinama jaunimo politika.

Silpnybės

- Užimtumo sezoniškumas;
- Integracijos į darbo rinką, užimtumo (profesinės ir socialinės) veiklų trūkumas;
- Judėjimo apribojimai asmenims su specialiaisiais poreikiais Palangos mieste, socializacijos stygius;□
- Socialinių paslaugų trūkumas bei potencialiai nepakankamas atitikimas tikslinių grupių poreikiams.

Galimybės

- Auganti neformalaus ugdymo ir mokymosi visą gyvenimą reikšmė nacionaliniu mastu ir galimybės;
- Auganti nevyriausybinių sektoriaus reikšmė teikiant viešąsias paslaugas.

Grėsmės

- Senstanti šalies visuomenė;
- Socialinės apsaugos, sveikatos priežiūros ir slaugos poreikio ir išlaidų šioms paslaugoms augimas;
- Asmenų, turinčių priklausomybių, skaičiaus augimas šalies mastu.

Uždaviniu siekiame skatinti integruotų paslaugų taikymą ir įgyvendinimą, plečiant į užimtumą bei integralumą orientuotas iniciatyvas Palangos mieste. Tai apims tinkamą paramą ir pagalbą žmonėms su negalia, mažumų grupėms, senyvo amžiaus žmonėms, vaikams, bedarbiams (arba darbingo amžiaus asmenims) ir kitoms pažeidžiamoms grupėms. Individualizuota ir pritaikyta parama pagerins jų gyvenimo kokybę ir įtrauks juos į visuomenės gyvenimą ir darbo rinką (užimtumo programas). Siekiant įgyvendinti suplanuotas veiklas planuojama sukurti/ patobulinti 4 paslaugų teikėjų materialinę bei intelektualinę bazę.

Uždavinys skirtas įgyvendinti 2021-2027 metų Europos sąjungos fondų investicijų programos Uždavinį „4.7 Skatinti aktyvią įtrauktį, siekiant propaguoti lygias galimybes ir aktyvų dalyvavimą ir gerinti įsidarbinamumą, ypač palankių sąlygų neturinčių grupių”, skatinti bendruomenėse socialinį verslą, padedantį vietoje spręsti pažeidžiamų grupių atskirties problemas: palaikyti socialinio verslo kūrimąsi ir plėtrą, per vietos plėtros strategijas remiant reikalingos įrangos įsigijimą, socialinio verslo pradinių produktų ir paslaugų sukūrimą, testavimą, rinkodaros priemonių kūrimą ir taikymą ir kt.

	Produkto rodiklio pavadinimas	Pradinė reikšmė	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	Siekiama reikšmė
1.	Projektai, kuriuos įgyvendino NVO ir (arba) kurie įgyvendinti kartu su partneriu	0	0	0	0	0	0	0	2	2
2.	Projektai, kuriuos įgyvendino savivaldybės biudžetinės įstaigos	0	0	1	1	1	1	1	1	6

1.1 UŽDAVINIO 1 ALTERNATYVA	1.1 UŽDAVINIO 2 ALTERNATYVA
<i>Uždavinio 1 alternatyva (PASIRINKTA) – Skatinti tikslinių grupių socializaciją, įtrauktį, judumą ir aktyvumą.</i> <i>Geresnė.</i> Integruotos paslaugos yra efektyvus būdas bendradarbiauti su įvairiomis organizacijomis ir suteikti holistinę paramą vietos bendruomenei. <i>Blogesnė.</i> Integruotų priemonių taikymas reikalauja didesnių resursų ir išteklių, dėl šios priežasties reikalingas didesnis finansavimas, partnerystė ir bendradarbiavimas.	<i>Uždavinio 2 alternatyva – gerinti Palangos miesto gyventojų gyvenimo kokybę didinant žinomumą apie socialinių paslaugų teikimą.</i> <i>Geresnė.</i> Įgyvendinus šią alternatyvą didėtų žinomumas apie socialines paslaugas, dėl to iš dalies mažėtų socialinėje atskirtyje esančių asmenų skaičius. <i>Blogesnė.</i> Nebūtų užtikrinamos integruotos, kompleksiškos priemonės sprendžiant atskirties problematiką, nebūtų užtikrinamas paslaugų teikimas, kuris taip pat turi nemažą reikšmę sprendžiant socialinės atskirties problemas (psichologinis žmonių atsparumas, gyventojų įtraukimas į bendruomeninį gyvenimą per kultūrinės, sveikatingumo, sporto iniciatyvas ir pan.).

1.2 UŽDAVINYS – skatinti tikslinių grupių ekonominį aktyvumą bei verslumą

VPS siekiama kurti ir plėtoti socialinio verslo iniciatyvas, kurios skatina socialinį verslumą, ugdo įgūdžius ir motyvuoja imtis tokio verslo. Socialinis verslas siekia derinti socialinius ir ekonominius tikslus, kuriant ilgalaikę visuomenės gerovę. Vystant socialinį verslą būtina vystyti infrastruktūrą, kuri leidžia plėsti socialinį verslą ir siekti didesnio poveikio. Vystant socialinį verslą siekiame daryti kuo didesnę poveikį – padidinti užimtumą, įtraukti kuo didesnę tikslinę grupę į veiklų vykdymą.

Formuluojant uždavinį buvo atsižvelgiama į šiuos SSGG analizės teiginius:

Stiprybės

- Augantis gyventojų skaičius;
- Veikiančių ūkio subjektų skaičiaus augimas.

Silpnybės

- Užimtumo sezoniškumas
- Integracijos į darbo rinką, užimtumo (profesinės ir socialinės) veiklų trūkumas;
- Nepakankama informacijos sklaida tikslinėms grupėms apie mokymosi visą gyvenimą galimybes.

Galimybės

- Auganti neformalaus ugdymo ir mokymosi visą gyvenimą reikšmė nacionaliniu mastu ir galimybės;
- Auganti nevyriausybinių sektoriaus reikšmė teikiant viešąsias paslaugas;
- Socialinio verslo, kaip užimtumo formos, populiarumo didėjimas nacionaliniu mastu;
- Teigiama tarptautinė migracija.

Grėsmės

- Senstanti šalies visuomenė;
- Karinio konflikto grėsmė;
- Nacionalinės mokesčių politikos nestabilumas.

Šiuo uždaviniu siekiama spręsti aukščiau įvardintas problemas/silpnybes, prioritetą suteikiant verslumo ir užimtumo didinimui. Senėjanti visuomenė bei žemas gimstamumo lygis gali sukelti ekonomikos augimo problemas. Modernizuojant socialiniam verslui skirtą infrastruktūrą siekiama pritraukti daugiau jaunų gyventojų į Palangos miestą, taip pat vykdant veiklas susijusias su vaikais ir jaunimu bus skatinamas gimstamumas. Uždavinys skirtas įgyvendinti 2021-2027 metų Europos sąjungos fondų investicijų programos 4.9. uždavinį „Skatinti marginalizuotų bendruomenių, mažas pajamas gaunančių namų ūkių ir nepalankioje padėtyje esančių grupių, įskaitant specialiųjų poreikių turinčius asmenis, socialinę ir ekonominę įtrauktį vykdant integruotus veiksmus, be kita ko, teikti aprūpinimą būstu ir socialines paslaugas (ERPF)“.

	Produkto rodiklio pavadinimas	Pradinė reikšmė	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	Siekiama reikšmė
1.	Socialinio verslo subjektai, per BIVP projektus gavę paramą socialinio verslo kūrimui ar plėtrai / skaičius	0		0	0	1	0	0	0	1
2.	Paramą gavusios įmonės, iš kurių labai mažos, mažos, vidutinės ir didelės įmonės.	0		0	0	1	0	0	0	1
3.	Paramą dotacijomis gavusios įmonės	0		0	0	1	0	0	0	1
4.	Projektai, kuriuos įgyvendino NVO ir (arba) kurie įgyvendinti kartu su partneriu	0		0	0	1	0	0	0	1

1.2 UŽDAVINIO 1 ALTERNATYVA	1.2 UŽDAVINIO 2 ALTERNATYVA
<i>Uždavinio 1 alternatyva (PASIRINKTA) – skatinti tikslinių grupių verslumą.</i> <i>Geresnė.</i> Įgyvendinant šią alternatyvą būtų atsižvelgta į visas gyventojų idėjas bei poreikius. Būtų siekiama naudoti visoms tikslinėms grupėms, šiuo uždaviniu siekiama spręsti socialines ir ekonomines problemas kylančias Palangos miesto gyventojams. <i>Blogesnė.</i> Siekis plėtoti ir socialinę ir ekonominę infrastruktūrą reikalauja daugiau investicijų ir materialinių išteklių, bei neišvengiamos partnerystės.	<i>Uždavinio 1 alternatyva (PASIRINKTA) – skatinti tikslinių grupių raštingumą apie verslumą.</i> <i>Geresnė.</i> Įgyvendinant šią alternatyvą reikėtų kur kas mažiau lėšų <i>Blogesnė.</i> Būtų pasiektas kur kas mažesnis ekonominis ir finansinis efektas

GYVENAMOSIOS VIETOVĖS BENDRUOMENĖS DALYVAVIMO RENGIANČIĄ STRATEGIJĄ EIGA

VIEŠIEJI PRISTATYMAI IR KONSULTACIJOS

Palangos miesto VVG vietos plėtros strategijos projekto viešieji pristatymai ir konsultacijos dėl vietos plėtros strategijos tikslų, uždavinių ir veiksmų su gyvenamosios vietovės bendruomene, nevyriausybinėmis organizacijomis, įmonėmis, kitomis institucijomis, įstaigomis ir organizacijomis:

1. Palangos miesto savivaldybės administracijos, biudžetinių ir kitų įstaigų pateiktos informacijos analizė.

Rengiant Palangos miesto VVG strategiją, kiekybiniais duomenimis ir informacijai gauti buvo vykdoma Palangos miesto savivaldybės administracijos, biudžetinių ir kitų įstaigų apklausa. Savivaldybės administracijos ir savivaldybės įstaigų buvo prašoma pateikti pagal kuriojamą sritį ekonominę, socialinę, demografinę statistinę informaciją apie Palangos miesto gyventojus. Gauti duomenys suteikė VVG patikimą informaciją apie padėtį Palangos mieste bei padėjo sustatyti anketinės apklausos generalinę aibę bei reikalinga apklausos dalyvių imtį. Rengiant strategiją taip pat naudotasi Valstybės duomenų agentūros pateikiamais duomenimis, Socialinės apsaugos bei darbo ministerijos pateikiamais duomenimis, Užimtumo tarnybos duomenimis.

2. Informacinis renginys – diskusija.

Palangos miesto VVG siekdama išsamiai išsiaiškinti reikiamą informaciją apie miesto gyventojų bei organizacijų poreikius, identifikuoti tikslinių gyventojų grupių problemas surengė informacinį renginį – diskusiją su miesto gyventojais bei organizacijų atstovais. 2023 m. rugpjūčio 1 d. renginio metu buvo išsamiai pristatytas LR Vidaus reikalų ministro 2022 m. spalio 28 d. Nr. 1V-672 patvirtintos „Vietos plėtros strategijų rengimo ir atrankos taisyklės“. Pristatyti taisyklių reikalavimai, remtinės veiklos, galimi projektų vykdytojai, VVG vietos plėtros strategijos tikslinės grupės ir siektini rezultatai. Taip pat pristatyta vietos plėtros strategijos rengimo eiga, vertinimo ir tvirtinimo etapai, Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos ir VVG atsakomybės, įgyvendinant vietos plėtros strategiją. Renginio metu dalyviai informuoti, kad Palangos miesto VVG vietos plėtros strategija rengiama pagal 2021–2027 m. ES fondų investicijų programos du konkrečius uždavinius:

- Uždavinys 4.7 Skatinti aktyvią įtrauktį, siekiant propaguoti lygias galimybes ir aktyvų dalyvavimą ir gerinti įsidarbinamumą, ypač palankių sąlygų neturinčių grupių

- Uždavinys 4.9. Skatinti marginalizuotų bendruomenių, mažas pajamas gaunančių namų ūkių ir nepalankioje padėtyje esančių grupių, įskaitant specialiųjų poreikių turinčius asmenis, socialinę ir ekonominę įtrauktį vykdant integruotus veiksmus, be kita ko, teikti aprūpinimą būstu ir socialines paslaugas (ERPF).

Susitikimo metu pristatyti ir Palangos miesto VVG vykdytų gyventojų ir bendruomenių anketinių apklausų rezultatai. Renginyje dalyvavo tikslinių grupių atstovai: bedarbių, neaktyvių Palangos miesto gyventojų, įskaitant jaunimą nuo 16 metų, socialinę atskirtį patiriančių šeimų atstovai, specialiųjų poreikių turinčių grupių atstovai. Siekiant kuo plačiau paskleisti informaciją apie rengiamą vietos plėtros strategiją, į susitikimus taip pat buvo pakviesti ir juose dalyvavo verslo ir socialinių (NVO) partneriai. Miesto gyventojai bei organizacijos buvo kviečiamos pildyti idėjų anketas.

3. Konsultacijos - susitikimai su Palangos miesto organizacijomis (bendruomenėmis, verslo subjektais, nevyriausybiniu sektoriaus atstovais, savivaldos atstovais).

Miesto gyventojai bei organizacijos buvo kviečiamos pildyti idėjų anketas. Idėjas pateikę asmenys buvo konsultuojami telefonu ir el. paštu dėl turinio atitikties teisės aktams ir pan. Rengiant Palangos miesto VVG strategiją įvyko 8 konsultacijos - susitikimai su bendruomenėmis, verslo subjektais, nevyriausybiniu sektoriaus atstovais, neformaliomis jaunimo grupėmis, savivaldos atstovais.

4. Tikslinių grupių idėjų analizė.

2023 m. rugpjūčio 28 dieną vyko Palangos miesto VVG darbo grupės strategijos tikslinių grupių idėjų analizė. Buvo parengta idėjų anketa, skirta Palangos miesto gyventojams, bendruomenėms (verslo subjektams, nevyriausybiniu sektoriaus atstovams, savivaldos atstovams). Strategijos rengimo metu buvo gauta 15 projektinių idėjų.

5. Viešai prieinamos statistinės informacijos, savivaldybės strateginių ir kitų dokumentų analizė.

Viešai prieinamos statistinės informacijos, savivaldybės strateginių ir kitų dokumentų analizė. Atliekant teritorijos, kuriai rengiama vietos plėtros strategija, analizę buvo naudojama viešai internete pateikiama statistinė informacija.

6. Strategijos projekto pristatymas visuomenei, viešas aptarimas.

Palangos miesto VVG strategija buvo viešinama socialiniame tinkle Facebook bei viešas pristatymas gyventojams ir organizacijoms. Palangos miesto savivaldybės socialinio tinklo Facebook puslapyje buvo patalpinta Palangos miesto VVG VPS. Gyventojai, organizacijos kviečiamos teikti pastebėjimus bei pasiūlymus parengtam VPS projektui. 2023 m. rugsėjo 7 dieną vyko Palangos miesto VVG strategijos viešas pristatymas visuomenei. Spalio 16 dieną Strategija buvo patalpinta Savivaldybės internetiniame puslapyje bei Facebook puslapyje. Gyventojai, organizacijos buvo kviečiamos teikti pastebėjimus bei pasiūlymus.

Apie informacinius renginius ir paskelbtą VPS projektą visuomenei susipažinti ir pateikti pasiūlymus skelbta el. paštu, telefonu, internetinėse erdvėse: Palangos miesto savivaldybės internetiniame puslapyje www.palanga.lt ir socialinio puslapio Facebook paskyroje. Viešuosiuose renginiuose, skirtuose gyvenamosios vietovės bendruomenės informavimui, konsultacijoms, poreikio tyrimui, problemų ir galimybių analizei ir kitai naudingai informacijai vietos bendruomenei, buvo užtikrintos galimybės:

- dalyvauti neįgaliesiems - buvo pasirenkamos patalpos pritaikytos judėjimo, regos ar kitą negalią turintiems asmenims.
- dalyvauti vyresnio amžiaus asmenims ir specialiuosius poreikius turinčioms tikslinėms grupėms.
- dalyvauti skirtingoje socialinėje padėtyje esantiems asmenims (renginiai nemokami).
- informacija apie renginius buvo platinama ir specialiuosius poreikius turinčioms tikslinėms grupėms, lengvai suprantama (lengvai skaitoma) kalba ir šriftu, vadovaujantis universalaus dizaino principu, kviečiant ir registruojant į renginius buvo identifikuojami specialieji dalyvių poreikiai, nebuvo poreikio, renginio metu užtikrinti vertimą į gestų, ar užsienio kalbą.
- renginiai buvo organizuojami patalpose, pritaikytose judėjimo, regos ar kitą negalią turintiems asmenims (netoli nuo įėjimo į objektą įrengtos asmenims, turintiems negalią, skirtos automobilių stovėjimo vietos, užtikrintos galimybės asmenims, judantiems vežimėliu, be kliūčių savarankiškai patekti į objektą, nevaržomai judėti objekto patalpų viduje, pirmame pastato aukšte, naudotis pritaikyta konferencijų sale ir joje esančia įranga (nefiksuotos kėdės, mobilieji mikrofonai, prieinama pakyla kalboms sakyti), sanitarinėmis patalpomis (judėjimui vežimėliu pritaikyta erdvė, prieinamame aukštyje įrengta kriauklė, veidrodis, higienos priemonės), tinkamai pažymėti pastate esantys permatomi objektai (durys), laiptai ir kitos kliūtys aklujų ir silpnaregių asmenų judėjimui).

PALANGOS Miesto 2023-2029 m. vietos plėtros strategijos finansinis veiksmų planas

1. TIKSLAS - Skatinti Palangos miesto gyventojų aktyvią įtrauktį į bendruomenę, užtikrinant socialinių ir sociokultūrinių paslaugų teikimą bei didinti gyventojų įsidarbinimo galimybes											
		2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	viso 2022-2029 m.	
	Europos socialinis fondas +			79324,00	79324,00	79324,00	79324,00	79324,00	79324,00	475944,00	
	Europos regioninės plėtros fondas			203976,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	203976,00	
	LR valstybės biudžetas			49994,12	13998,35	13998,35	13998,35	13998,35	13998,35	119985,88	
	Savivaldybės biudžeto lėšos			33329,41	9332,24	9332,24	9332,24	9332,24	9332,24	79990,59	
	Privačios lėšos			49994,12	13998,35	13998,35	13998,35	13998,35	13998,35	119985,88	
	Iš viso tikslui:			416617,65	116652,94	116652,94	116652,94	116652,94	116652,94	999882,35	
1.1 UŽDAVINYS - Skatinti tikslinių grupių socializaciją, įtrauktį, judumą ir aktyvumą											
1.1.1. Veiksmas - išnaudoti ir įveikinti esamą ir kuriamą infrastruktūrą (viešus ir privačius objektus) Sprendžiant uždavinį planuojama įgyvendinti nemažiau kaip 8 projektus, kurių bendras dalyvių skaičius - 240.	Viešieji ir privatus juridiniai asmenys atrinkti atviro konkurso būdu.	Europos socialinis fondas +			79324,00	79324,00	79324,00	79324,00	79324,00	475944,00	
		Europos regioninės plėtros fondas									0,00
		LR valstybės biudžetas			13998,35	13998,35	13998,35	13998,35	13998,35	13998,35	83990,12
		Savivaldybės biudžeto lėšos			9332,24	9332,24	9332,24	9332,24	9332,24	9332,24	55993,41
		Privačios lėšos			13998,35	13998,35	13998,35	13998,35	13998,35	13998,35	83990,12
		Iš viso veiksmui:			116652,94	116652,94	116652,94	116652,94	116652,94	116652,94	699917,65
1.2 UŽDAVINYS - Skatinti tikslinių grupių ekonominį aktyvumą, verslumą											
1.2.1. Veiksmas - pritaikyti reikiamą infrastruktūrą socialiniam verslui vystyti arba kurti/ plėtoti naujus socialinius verslus (Sprendžiant uždavinį planuojama įgyvendinti ne mažiau nei 1 projektą, sukurti bent 3 darbo vietas)	Viešieji ir privatus juridiniai asmenys atrinkti atviro konkurso būdu	Europos socialinis fondas +			0	0	0	0	0	0	
		Europos regioninės plėtros fondas			203 976,00	0	0	0	0	0	203 976,00
		LR valstybės biudžetas			35 995,76	0	0	0	0	0	35 995,76
		Savivaldybės biudžeto lėšos			23 997,18	0	0	0	0	0	23 997,18
		Privačios lėšos			35 995,76	0	0	0	0	0	35 995,76
		Iš viso veiksmui:			299 964,71	0	0	0	0	0	299 964,71

Lėšos strategijos įgyvendinimui	iš viso:	2022 m.	2023 m.	2024 m.	2025 m.	2026 m.	2027 m.	2028 m.	2029 m.
Europos socialinis fondas +	475944,00	0,00	0,00	79324,00	79324,00	79324,00	79324,00	79324,00	79324,00
Europos regioninės plėtros fondas	203976,00	0,00	0,00	203976,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
LR valstybės biudžetas	119985,88	0,00	0,00	49994,12	13998,35	13998,35	13998,35	13998,35	13998,35
Savivaldybės biudžeto lėšos	79990,59	0,00	0,00	33329,41	9332,24	9332,24	9332,24	9332,24	9332,24
Privačios lėšos	119985,88	0,00	0,00	49994,12	13998,35	13998,35	13998,35	13998,35	13998,35
	999882,35								

Lėšos strategijos administravimui	iš viso:	2022 m.	2023 m.	2024 m.	2025 m.	2026 m.	2027 m.	2028 m.	2029 m.
Europos socialinis fondas +	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Europos regioninės plėtros fondas	135 984,00	0,00	0,00	56 660,00	15 864,80	15 864,80	15 864,80	15 864,80	15 864,80
LR valstybės biudžetas	23 997,18	0,00	0,00	9 998,82	2 799,67	2 799,67	2 799,67	2 799,67	2 799,67
Savivaldybės biudžeto lėšos	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Privačios lėšos	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

Iš viso vietos plėtros strategijai:	
Europos socialinis fondas +	475944,00
Europos regioninės plėtros fondas	339960,00
LR valstybės biudžetas	143983,06
Savivaldybės biudžeto lėšos	79990,59
Privačios lėšos	119985,88
Iš viso	1159863,53

VIETOS PLĖTROS STRATEGIJOS VALDYMO, STEBĖSENOS IR VERTINIMO TVARKA

VPS VALDYMAS, STEBĖSENA, VERTINIMAS IR KEITIMAI

Palangos miesto VVG nariais yra savivaldybės teritorijoje veiklą vykdančios trijų šalių partneriai – bendruomeninės ir kitos nevyriausybines organizacijos, asocijuotos verslo struktūros ir įmonės, Palangos miesto savivaldybės administracijos atstovai. Palangos miesto VVG kolegialaus valdymo organo (valdybos) nariais yra abiejų lyčių asmenys: moterų ir vyrų ir nė vienos iš lyčių atstovų nėra daugiau kaip 60 procentų, vienas kolegialaus valdymo organo (valdybos) narys yra jaunesnis negu 29 metų. Iš viso Palangos miesto VVG valdybą sudaro 9 asmenys, po 3 asmenis iš kiekvienos šalių partnerių.

Už veiksmų, skirtų Palangos miesto įgyvendinti, atranką, VPS įgyvendinimo koordinavimą ir stebėseną atsakingi Palangos miesto VVG valdymo organai:

Visuotinis narių susirinkimas atsakingas už:

- VPS ir jos pakeitimų tvirtinimą;
- metinių VPS ataskaitų tvirtinimą;
- galutinės VPS ataskaitos tvirtinimą.
- įgyvendina kitas steigimo dokumentuose nustatytas pareigas.

Vienasmenis VVG valdymo organas (pirmininkas) – atsakingas už:

- kvietimų teikti BIVP projektus atrankai rengimą ir skelbimą;
- vietos plėtros projektų paraiškų registravimą, bylų formavimą ir archyvavimą;
- vietos plėtros projektų pareiškėjų konsultavimą;
- vietos plėtros paraiškų atrankos kriterijų, jų balų ir vietos plėtros paraiškų vertinimo ir atrankos vidaus tvarkos aprašo parengimą;
- VPS įgyvendinimo metinių ir galutinės ataskaitų rengimą;
- atskirų užduočių, susijusių su VPS įgyvendinimu, vykdymą;
- VPS įgyvendinimo viešinimą;
- komunikaciją su vietos plėtros projektų vertintojais, pareiškėjais, LR vidaus reikalų ministerija, Centrine projektų valdymo agentūra ir kitais suinteresuotais asmenimis;
- kitus klausimus, susijusius su Strategijos įgyvendinimu.

Už Palangos miesto 2023-2029 metų vietos plėtros strategijos įgyvendinimo koordinavimą ir stebėseną bei bendruomenės inicijuotos vietos plėtros projektų, skirtų VPS įgyvendinti atranką, bus atsakinga Palangos miesto vietos veiklos grupės valdyba:

- vietos plėtros paraiškų atrankos kriterijų, jų balų ir vietos plėtros paraiškų vertinimo ir atrankos vidaus tvarkos aprašo tvirtinimą;
- vietos plėtros paraiškų vertinimo ataskaitų tvirtinimą;
- vietos plėtros stebėsenos ataskaitų svarstymą ir tvirtinimą;
- rizikų, susijusių su vietos plėtros įgyvendinimu, valdymą;
- kitus klausimus, susijusius su Strategijos įgyvendinimu.

Už Strategijos įgyvendinimo stebėseną, kurios tikslas užtikrinti tinkamą ir kokybišką Strategijos įgyvendinimą, atsakinga Palangos miesto VVG. Strategijos įgyvendinimas ir BIVP projektų atranka bus organizuojami vadovaujantis Vidaus reikalų ministerijos patvirtintais teisės aktais ir VVG patvirtintu BIVP projektų vertinimo ir atrankos vidaus tvarkos aprašu. Nustatytais terminais bus rengiami BIVP projektų atrankos planai ir teikiami atsakingoms institucijoms. VVG BIVP projektų atranką (kvietimų paskelbimo, vietos plėtros projektinių pasiūlymų vertinimo ir vietos plėtros projektų sąrašų sudarymo terminus) planuos ir vykdys atsižvelgdama į vietos plėtros strategijoje nustatytą vietos plėtros strategijos veiksmų įgyvendinimo terminus taip, kad būtų užtikrinama ne lėtesnė nei dokumentuose nustatyta vietos plėtros strategijos uždavinių ir veiksmų įgyvendinimo sparta. Bus rengiami ir VVG valdymo organuose tvirtinami kvietimų teikti BIVP projektus dokumentai. Informacija apie kvietimus viešinama vietos žiniasklaidos priemonėse bei VVG interneto svetainėje ir socialinio tinklo Facebook paskyroje. Paskelbus kvietimą, bus organizuojami mokymai ir konsultacijos potencialiems BIVP projektų rengėjams. Pateiktus BIVP projektus vertins VVG paskirti vertintojai. BIVP projektai bus vertinami remiantis kvietime nustatytais atrankos kriterijais. Vadovaujantis BIVP projektų surinktų balų skaičiumi, bus sudaromi finansuojamų BIVP projektų sąrašai, į kuriuos patekusių projektų vykdytojai turės teisę gauti finansinę paramą. Palangos miesto VVG užtikrins, kad nuolat būtų renkama ir sisteminama informacija apie planuotas ir pasiektas rezultato ir produkto rodiklių reikšmes, atrinktus finansuoti ir baigtus įgyvendinti projektus ir kt.

Organizuojant VVG veiklą Strategijos įgyvendinimo metu bus vadovaujamasi Vietos plėtros strategijų rengimo ir atrankos taisyklių, patvirtintų 2022 m. spalio 28 d. Vidaus reikalų ministro įsakymu Nr. 1V-672, 4.5 papunktyje nurodytais principais: 1) partnerystės ir atvirumo – įvairioms socialinėms grupėms suteikiamos vienodos galimybės dalyvauti rengiant ir įgyvendinant vietos plėtros strategiją, siekiama į VVG veiklą įtraukti naujų narių;

2) lyčių lygybės – VVG ir (arba) jos kolegialaus valdymo organo nariais yra moterys ir vyrai ir nė vienos iš lyčių atstovų nėra daugiau kaip 60 procentų;

3) nediskriminavimo – VVG kolegialaus valdymo organo sudarymo principai, VVG sprendimų priėmimo tvarka ir kitos VVG įstatų nuostatos užtikrina, kad VVG vykdant savo veiklą bus užkirstas kelias bet kokiai diskriminacijai dėl lyties, rasės, tautybės, kalbos, kilmės, socialinės padėties, tikėjimo, įsitikinimų ar pažiūrų, amžiaus, negalios, lytinės orientacijos, etninės priklausomybės, religijos ar kitų bruožų ir bus atsižvelgta į jaunimo situaciją bei poreikius; VVG įstatų nuostatos leidžia juridinio asmens veikloje aktyviai dalyvauti neįgaliesiems, vyresnio amžiaus žmonėms, jaunimui bei kitiems, turintiems mažesnes funkcines galimybes arba dėl socialinių priežasčių mažiau įtrauktiems į jiems aktualių sprendimų priėmimą;

4) jaunimo dalyvavimo – bent vienas kolegialaus valdymo organo narys vietos plėtros strategijos rengimo metu yra jaunesnis negu 29 metų ir (arba) deleguotas savivaldybės jaunimo organizacijų tarybos arba savivaldybės jaunimo reikalų tarybos.

Palangos miesto VVG, atlikdama VPS stebėseną, vieną kartą per kalendorinius metus parengs metinę ataskaitą apie VPS įgyvendinimą per praėjusius kalendorinius metus ir ją pateiks Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijai vadovaudamasi Vietos plėtros strategijų įgyvendinimo taisyklėmis.

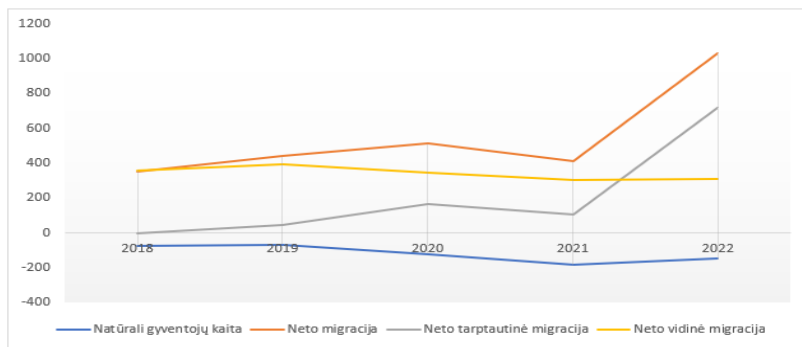
Palangos miesto VVG rengiant VPS vadovaujasi šiais horizontaliaisiais principais:

- partnerystės ir atvirumo: įvairioms socialinėms grupėms suteikiamos vienodos galimybės dalyvauti rengiant ir įgyvendinant vietos plėtros strategiją, siekiama į VVG veiklą įtraukti naujų narių;
- lyčių lygybės: į vietos projektų atrankos procedūras įtraukiami visų lyčių atstovai ir siekiama pašalinti disbalansą bei diskriminaciją. Taip pat sudaromos sąlygos visiems teikti vietos projektus neatsižvelgiant į projekto vykdytojų ir tikslinės grupės atstovų lytį. Vadovaujantis šiuo principu, siekiama skatinti socialinę integraciją ir užkirsti kelią socialinei atskirčiai;
- nediskriminavimo: VVG kolegialaus valdymo organo sudarymo principai, VVG sprendimų priėmimo tvarka ir kitos VVG įstatų nuostatos užtikrina, kad VVG vykdant savo veiklą bus užkirstas kelias bet kokiai diskriminacijai dėl lyties, rasės, tautybės, kalbos, kilmės, socialinės padėties, tikėjimo, įsitikinimų ar pažiūrų, amžiaus, negalios, lytinės orientacijos, etninės priklausomybės, religijos ar kitų bruožų ir bus atsižvelgta į jaunimo situaciją bei poreikius;
- jaunimo dalyvavimo: jauni žmonės bus įtraukiami į atskirus strategijos administravimo ir įgyvendinimo procesus: organizuojant Palangos miesto VVG valdybos darbą; kviečiant teikti projektų paraiškas; konsultuojami projektų rengimo ir įgyvendinimo klausimais.
- skaidrumas: bus siekiama užtikrinti viešumo, atvirumo ir skaidrumo principą, informuojant visuomenę apie savo veiklą, priimtus sprendimus ir kitus svarbius dalykus.
- atskaitomybė: bus teikiama pirmenybę atskaitomybei už sprendimų priėmimo procesus ir rezultatus ir siekiant užtikrinti, kad sprendimus priimančias asmenys būtų atsakingi už savo veiksmus.
- savitarpio pagalba: bus skatinama savitarpio pagalba ir bendradarbiavimas, pabrėžiant bendruomenės paramos ir solidarumo svarbą. Šis principas yra svarbus, kadangi jis padeda užtikrinti socialinį teisingumą ir lygybę, atsakomybę bei solidarumą veikloje. Taip pat jis labai svarbus siekiant užtikrinti socialinę gerovę ir teisingumą projektų vykdytojams, nes tik įgyvendinant savitarpio pagalbos principą galima pasiekti harmoningą ir solidarią VVG veiklą.

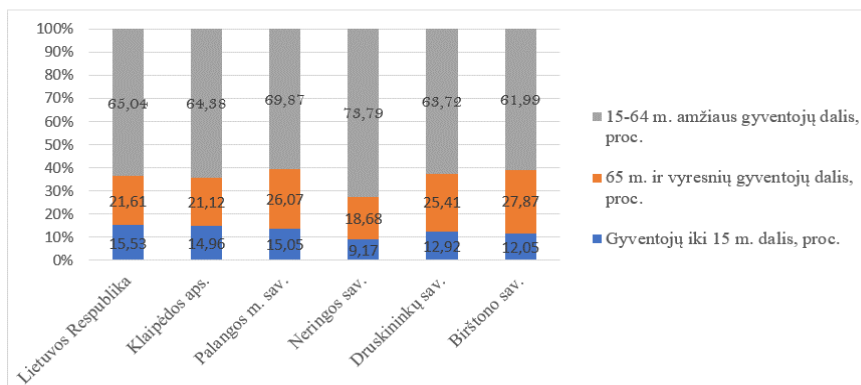
Projektų vykdytojų atrankos procedūros bus vykdomos skaidriai ir neribojant konkurencijos, t.y. nebus sudaromos protekcinės sąlygos teikti projektines, galinčios iškreipti konkurencijos sąlygas ūkio subjektams. Projektų vykdytojai bus atrinkami atviro konkurso būdu.

Strategijos keitimas dažniausiai bus atliekamas VVG iniciatyva (iniciatyvos teisę turės nariai, darbuotojai, kolegialaus valdymo organo nariai). Teisės aktuose nustatytais atvejais Strategijos keitimą inicijuos Vidaus reikalų ministerija. VVG vietos plėtros strategijos keitimą esminio Strategijos keitimo atveju galės inicijuoti ne dažniau nei vieną kartą per kalendorinius metus, o neesminio Strategijos keitimo atveju galės inicijuoti ne dažniau nei vieną kartą per kalendorinių metų ketvirtį. Miesto VVG galės inicijuoti vietos plėtros strategijos keitimą esant bent vienam iš šių atvejų: 1) kai būtina keisti dėl teisės aktų reikalavimų; 2) kai Strategijos įgyvendinimo teritorijoje įvyksta ekonominiams, socialiniams ir (ar) demografiniams pokyčiai, dėl kurių keičiasi Strategijos įgyvendinimo teritorijos vystymosi poreikiai ir galimybės; 3) esant vietos plėtros strategijos įgyvendinimo ar įgyvendinimo administravimo sunkumų, dėl kurių kyla rizika neįgyvendinti Strategijos uždavinių, veiksmų, nepasiekti vietos plėtros strategijos įgyvendinimo stebėsenos rodiklių; 4) siekiant atsižvelgti į Strategijos įgyvendinimo vertinimo išvadas ir rekomendacijas. Inicijuojant Strategijos pakeitimus, bus vadovaujama Vidaus reikalų ministerijos patvirtintuose teisės aktuose nustatytais reikalavimais, įvertinant, ar apskritai Strategijos keitimas yra galimas. Strategijos keitimo procedūra bus vykdoma taip: 1) VVG gavus pasiūlymą keisti Strategiją, atsakingas VVG darbuotojas įvertins, ar keitimas yra galimas pagal teisės aktus ir neiškreipia Strategijos turinio; 2) pasiūlymas keisti Strategiją bus svarstomas VVG visuotiniame narių susirinkime; 3) priėmus sprendimą keisti Strategiją, teisės aktų nustatyta tvarka, jei yra poreikis - gaunama išvada dėl atitikties Klaipėdos regiono plėtros planui, gaunamas savivaldybės tarybos pritarimas; 4) Strategijos pakeitimai teikiami Vidaus reikalų ministerijai.

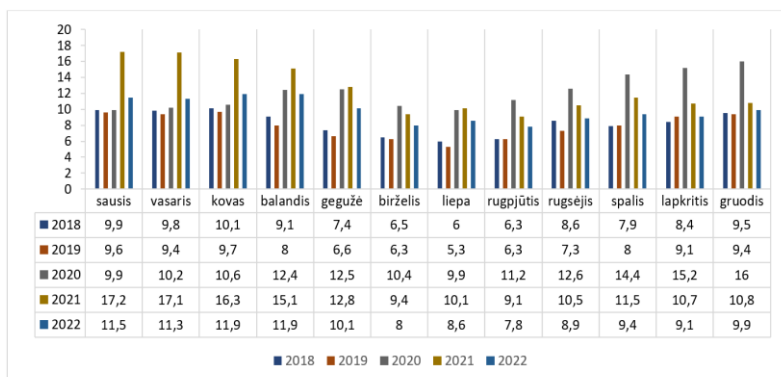
Priedas Nr.1

1 paveikslas. Migracijos rodikliai Palangos miesto savivaldybėje 2018–2022 m. laikotarpiu
Šaltinis: sudaryta remiantis Valstybės duomenų agentūros duomenimis, 2023.

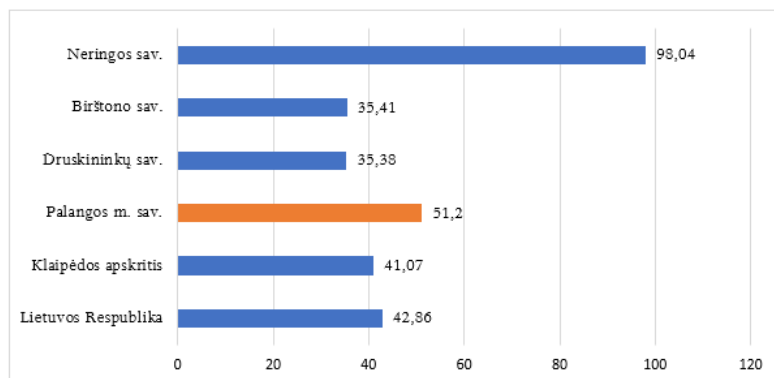

2 paveikslas. Nuolatinių gyventojų amžiaus struktūra 2022 m. proc.
Šaltinis: sudaryta remiantis Valstybės duomenų agentūros duomenimis

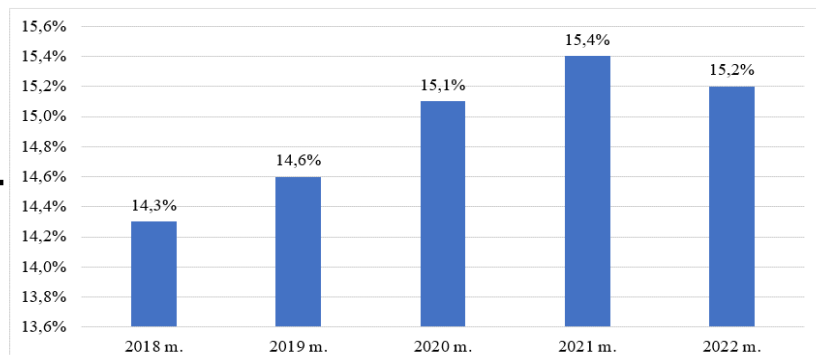

3 paveikslas. Registruotų bedarbių dalies nuo darbingo amžiaus gyventojų pokytis nuo 2018 iki 2022 metų (mėnesiniai duomenys)

Šaltinis: sudaryta remiantis Užimtumo tarnybos duomenimis

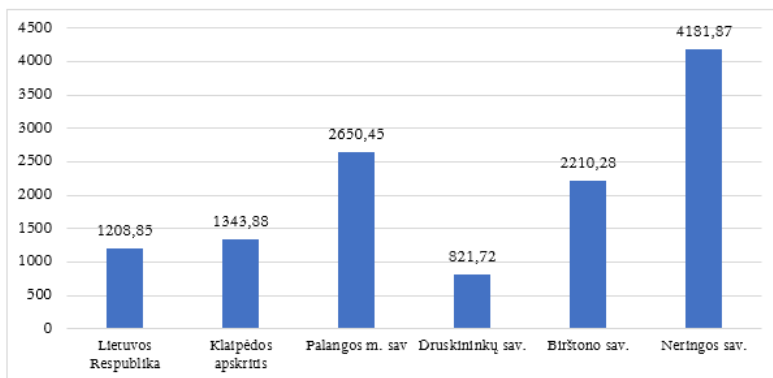
4 paveikslas. Veikiantių įmonių skaičius, tenkantis tūkstančiui gyventojų 2023 m. pradžioje, vnt.
Šaltinis: sudaryta remiantis Valstybės duomenų agentūros duomenimis, 2023

5 paveikslas. Apgyvandinimo ir maitinimo paslaugų veiklą vykdančių įmonių dalis Palangoje, proc.
Šaltinis: sudaryta remiantis Valstybės duomenų agentūros duomenimis, 2023

Tiesioginės užsienio investicijos laikotarpio pabaigoje/mln.Eur					
	2018	2019	2020	2021	2022
Lietuvos Respublika	16989,32	20691,38	23938,13	27109,91	29871,11
Palangos m.sav.	32,17	63,2	63,05	78,01	110,28

1 lentelė. Tiesioginės užsienio investicijos laikotarpio pabaigoje/mln.Eur Palangos miesto savivaldybėje
Šaltinis: sudaryta remiantis Valstybės duomenų agentūros duomenimis, 2023

6 paveikslas. Atlikti statybos darbai to meto kainomis, tenkantis vienam gyventojui 2020 m., Eur
Šaltinis: sudaryta remiantis Valstybės duomenų agentūros duomenimis, 2023

	Veikiantys ūkio subjektai metų pradžioje					Proc. nuo visų veiklos rūšių, 2022 m.
	2018	2019	2020	2021	2022	
Iš viso pagal ekonomines veiklos rūšis	762	785	789	804	829	
Žemės ūkis, miškininkystė ir žuvininkystė	15	15	16	17	18	2,17
Kasyba ir karjerų eksploatavimas	0	0	0	0	0	0,00
Apdirbamoji gamyba	38	42	38	37	35	4,22
Elektros, dujų, garo tiekimas ir oro kondicionavimas	3	5	5	4	4	0,48
Vandens tiekimas, nuotėkų valymas, atliekų tvarkymas ir regeneravimas	4	3	3	3	4	0,48
Statyba	68	74	75	82	88	10,62
Didmeninė ir mažmeninė prekyba; variklinių transporto priemonių ir motociklų remontas	155	161	163	159	165	19,90
Transportas ir saugojimas	55	55	50	49	44	5,31
Apgyvandinimo ir maitinimo paslaugų veikla	109	115	119	124	126	15,20
Informacija ir ryšiai	14	14	16	15	17	2,05
Finansinė ir draudimo veikla	1	0	0	0	1	0,12
Nekilnojamojo turto operacijos	59	61	61	61	61	7,36
Profesinė, mokslinė ir techninė veikla	41	43	48	53	60	7,24
Administracinė ir aptarnavimo veikla	23	25	23	25	29	3,50
Viešasis valdymas ir gynyba; privalomasis socialinis draudimas	5	4	4	4	4	0,48
Švietimas	19	21	22	22	24	2,90
Žmonių sveikatos priežiūra ir socialinis darbas	29	31	33	33	35	4,22
Mėginė, pramoginė ir poilsio organizavimo veikla	39	40	38	37	35	4,22
Kita aptarnavimo veikla	84	76	76	77	80	9,65

2 lentelė. Veikiantys ūkio subjektai Palangos miesto savivaldybėje metų pradžioje
Šaltinis: sudaryta remiantis Valstybės duomenų agentūros duomenimis, 2023

Tikslas	Uždavinys	Nr.	Veiklos pavadinimas	Organizacija	Idejos aprašymas, nurodant kaip prisidės prie socialinių problemų sprendimo	Investicijų straipsniai	Investicijos, EUR - 2024	Investicijos, EUR - 2025	Investicijos, EUR - 2026	Investicijos, EUR - 2027	Investicijos, EUR - 2028	Investicijos, EUR - 2029	Investicijos, EUR, iš viso	Tikslinės grupės	Funkcijos	
Skatinti Palangos miesto gyventojų aktyvią įtrauktį į bendruomenę, užtikrinant socialinių ir sociokultūrinių paslaugų teikimą bei didinti gyventojų įsidarbinimo galimybes	Skatinti tikslinių grupių socializaciją, įtraukti judumą ir aktyvumą	1	Atviro dviračių parko Palanga Open Pumptrack sukūrimas	n/d	Atviras dviračių parkas, kurio esmė – mokyti, mokyti, rengti varžybas, poilsiauti, aktyviai pramogauti. Tokios aikštelės nėra nei Vilniuje, nei Klaipėdoje, tai būtų kaip ir proveržis, nes galėtų rengti ir dviračių varžybas, dviračių čempionatus ne tik Lietuvos mastu. Sezoniskumas priklausytų nuo oro sąlygų, jei orai patenkinami, tai gali veikti ir ištisus metus. Naudos: - Tikslinės grupės integravimas į visuomenę; - Tinkamai bendrauti su kitos rasės, kultūros, lyties, amžiaus asmenimis; - Tobulinti bendravimo, psichologinės, darbo kultūros įgūdžius; - Gilinti žinias apie kultūrą, rasę, etniškumą, bendravimą su klientais; - Plėtoti kultūrinį savo pažinimą; - Gebėtų pritaikyti bendrąsias žinias specifinėje darbo aplinkoje; - Ugdyti tarpkultūrinę kompetenciją.	150 kv. metrų parko įrengimas - medžiagos ir infrastruktūra	177 670,35	53 301,11					230 971,46	Vaikai	Naudotojai	
				150 kv. metrų parko įrengimas - darbas									Jaunimas	Aplinkos prižiūrėtojai (valytojai); administratoriai, registраторiai; instruktoriai (minimalus dviračių pataisymas)		
		2	Uždaro dviračių parko Palanga Closed Pumptrack sukūrimas	n/d	Atviras dviračių parkas, kurio esmė – mokyti, mokyti, rengti varžybas, poilsiauti, aktyviai pramogauti. Tokios aikštelės nėra nei Vilniuje, nei Klaipėdoje, tai būtų kaip ir proveržis, nes galėtų rengti ir dviračių varžybas, dviračių čempionatus ne tik Lietuvos mastu. Sezoniskumas priklausytų nuo oro sąlygų, jei orai patenkinami, tai gali veikti ir ištisus metus. Naudos: - Tikslinės grupės integravimas į visuomenę; - Tinkamai bendrauti su kitos rasės, kultūros, lyties, amžiaus asmenimis; - Tobulinti bendravimo, psichologinės, darbo kultūros įgūdžius; - Gilinti žinias apie kultūrą, rasę, etniškumą, bendravimą su klientais; - Plėtoti kultūrinį savo pažinimą; - Gebėtų pritaikyti bendrąsias žinias specifinėje darbo aplinkoje; - Ugdyti tarpkultūrinę kompetenciją.	150 kv. metrų parko įrengimas - medžiagos ir infrastruktūra	511 700,00	153 510,00					665 210,00	Vaikai	Naudotojai	
					150 kv. metrų parko įrengimas - darbas								Jaunimas	Aplinkos prižiūrėtojai (valytojai); administratoriai, registраторiai; instruktoriai (minimalus dviračių pataisymas)		
						0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	Neigalūs	Darbas su kompiuteriu, minimalių reikalavimų dokumentų paruošimas, proceso prižiūrėtojai, prižiūrėtojai (valytojai); administratoriai, registраторiai		
					150 kv. metrų parko įrengimas - DU kasmet (5 darbo vietos po 0,5 etato)								Socialinės atskirties asmenys	Aplinkos prižiūrėtojai (valytojai); administratoriai, registраторiai		
		3	Lauko aikštelių žmonėms su specialiaisiais poreikiais sukūrimas	Palangos neigaliųjų draugija	Projekto metu bus sukurios neigaliųjų lauko aikštelės, lavinamieji žaidimai. Naudos: - sudarytos sąlygos socializacijai ir įtraukčiai; - mažins socialinę atskirtį; - didins priklausymą bendruomenei svarbą.	Įrengimai	86 229,00							112 097,70	Neigalūs suaugusieji	Naudotojai
						Darbas	25 868,70							Neigalūs vaikai	Naudotojai	
		4	Elektra varomų judėjimo priemonių neigaliesiems įsigijimas	Palangos miesto socialinių paslaugų centras	Projekto metu būtų įsigytos elektra varomos judėjimo priemonės neigaliesiems. Naudos: - prisidės prie neigaliųjų socialinės atskirties mažinimo - sudarys geresnes sąlygas socializacijai ir įtraukčiai - pagerins susisiekimą Palangos miesto ribose	Priemonės, 3 vnt.	5 250,00							5 250,00	Neigalūs suaugusieji	Naudotojai
														Neigalūs vaikai	Naudotojai	
		5	Muzikinių lauko žaidimų aikštelės įrengimas	Palangos neigaliųjų draugija	Projekto metu būtų įrengti muzikiniai lauko žaidimai. Naudos: - lauko žaidimai turi terapinį poveikį asmenims su negalia, ypatingai asmenims, kuriems būdingas agresyvus elgesys; - Padės asmenims su negalia atsipalaiduoti, pajusti terapinį muzikos poveikį, skatins muzikinę saviraišką ir gerins emocinę būklę.	Priemonės/įrengimai, 6 vnt.	11 184,00							11 184,00	Neigalūs suaugusieji	Naudotojai
														Neigalūs vaikai	Naudotojai	
		6	Dienos stovyklos socialinę atskirtį patiriantiems vaikams sukūrimas	Palangos miesto socialinių paslaugų centras	Projekto metu būtų įsteigta dienos stovykla socialinę atskirtį patiriantiems vaikams. Naudos: - padės vaikams aktyviai praleisti laisvalaikį įsitraukiant į edukacines, sportines, informacines veiklas; - padės užmegzti naujus ryšius taip mažinant socialinę atskirtį.		128 491,20	128 491,20	128 491,20	128 491,20	128 491,20	128 491,20	128 491,20	770 947,20	Neigalūs vaikai	Naudotojai
						DU kasmet (6 etatai)										
		7	Atsakinga sriuba	Palangos miesto socialinių paslaugų centras	Bi labdaros ir paramos fondo „Maisto bankas“ gautų maisto produktų gaminti sriubą šilinėsimui. Naudos: - bus mažinamas maisto išmetimas; - dienos socialinės globos paslaugų gavėjai ugdys maisto gaminimo įgūdžius; - mažas pajamas gaunantys Palangos gyventojai du kartus savaitėje gaus šilto maisto.	Investicijos nereikalingos	0,00							0,00	Socialinės atskirties asmenys (benamiai)	Naudotojai
		8	Pažink savo kraštą	Palangos miesto socialinių paslaugų centras	Projekto vykdymo metu kartą į ketvirtį bus organizuojamos ekskursijos bendruomenės neigaliesiems. Naudos: - padės bendruomenės nariams aktyviai praleisti laisvalaikį įsitraukiant į edukacines ir pažintines veiklas; - padės užmegzti naujus ryšius taip mažinant socialinę atskirtį.	Transporto ir kitos su ekskursijomis susijusios išlaidos - kasmet	6 000,00	6 000,00	6 000,00	6 000,00	6 000,00	6 000,00	6 000,00	36 000,00	Neigalūs suaugusieji	Naudotojai
														Neigalūs vaikai	Naudotojai	
		9	Bendradarbiavimo su psichikos sveikatos centrais ir visuomeninėmis organizacijomis skatinimas	Palangos sutrikusios psichikos žmonių globos bendrija	Yra įrengtas užimtumo kambarys, atitinkantis reikalavimus, įstaiga akredituota, turi žmogiškųjų išteklių. Tačiau, trūksta bendradarbiavimo su kitomis institucijomis, konkrečiai su Psichinės sveikatos centrais. Taip pat trūksta integracijos į visuomenę, susiduriama su diskriminacija, netolerancija. Dėl šios priežasties labai trūksta išvykų, kurių metu būtų bendradarbiuojama su kitomis visuomenės grupėmis. Taip pat svarbu vykdyti pozityvią viešinimo kampaniją, užtikrinti darbuotojų kompetenciją. Naudos: - tolerancijos žmonėms su specialiaisiais poreikiais didinimas; - padidintas žmonių su specialiaisiais poreikiais integravimas į visuomenę; - išauginę darbuotojų kompetencija.	Transporto ir kitos su ekskursijomis susijusios išlaidos - kasmet	2 000,00	2 000,00	2 000,00	2 000,00	2 000,00	2 000,00	2 000,00	52 800,00	Neigalūs suaugusieji	Naudotojai
					Įrangą, priemones parodoms - kasmet	800,00	800,00	800,00	800,00	800,00	800,00	800,00				
					Viešinimo kampanija - kasmet	4 000,00	4 000,00	4 000,00	4 000,00	4 000,00	4 000,00	4 000,00				
					Kompetencijų kėlimo programa darbuotojams - kasmet	2 000,00	2 000,00	2 000,00	2 000,00	2 000,00	2 000,00	2 000,00			Neigalūs vaikai	Naudotojai
		10	Бсе б/я:е України	Ukrainiečių bendruomenė „Sodyba“	Projektas turėtų užtikrinti stabilų ir reguliarių darbų su pagėbėlių bendruomene taip gerinant jų tarpusavio ryšius, teikiant palaikymą, konsultacijas, prasmingą užimtumą, siekiant puoselėti gimtosios šalies kultūrinės tradicijas, perduodant jas vaikams, jaunimui. Atvykusiujių bendruomenei trūksta vienas kito pažinimo, bendravimo, tarpusavio palaikymo, patiriamas emocinis stresas. Yra įkurtas neformalus moterų klubas, kuriame reguliariai susitinkama. Šio klubo veikloje svarbus vaidmuo tenka emociniam palaikymui, emocinei sveikatai. Todėl reguliarios psichologo konsultacijos gimtąja (ukrainiečių) kalba yra labai	Psichologas ir koordinatorius - DU - po 0,25 etato metams pareigybė	12 936,00	12 936,00	12 936,00	12 936,00	12 936,00	12 936,00	12 936,00	77 616,00	Pagėbėliai	Naudotojai

Skatinti tikslinių grupių verslumą	11	Pabėgėlių ir socialinę atskirtį patiriančių asmenų veiklumo skatinimas	MB Trys sprendimai	1. Įdarbinti pabėgėlius - šviesti visuomenę, siekiant mažinti stigmatizuojantį požiūrį į socialiai pažeidžiamus, socialinę riziką ir atskirtį patiriančius asmenis; 2. Bedarbių ir ekonomiškai neaktyvių asmenų užimtumui didinti skirtų iniciatyvų įgyvendinimas, siekiant pagerinti šių asmenų padėtį darbo rinkoje; 3. Bendruomenės verslumui didinti skirtų neformalių iniciatyvų įgyvendinimas (gyventojų informavimas, konsultavimas, neformalusis švietimas, mokymas (kursų, seminarų organizavimas), siekiant paskatinti juos pradėti verslą). 1. Apmokyti neįgalius asmenis dirbti su maisto ruošia. 2. Bendruomenės verslumui didinti (t. y. verslo kūrimui ir pradedamo verslo plėtojimui reikalingiems gebėjimams stiprinti) skirtų neformalių iniciatyvų įgyvendinimas.	Konsultantas - DU - 2 etatai - metams Konsultantas - DU - 2 etatai - metams	47 016,00	47 016,00	47 016,00	47 016,00	47 016,00	47 016,00	282 096,00	Socialinę riziką (atskirtį) patiriantys asmenys; Asmenys, besiruošiantys išeiti ir išėję iš įkalinimo vietų; Jauno verslo subjektai; Bedarbiai, ekonomiškai neaktyvūs asmenys	Naudotojai	
	12	Asmenų su spec. poreikiais įdarbinimas maisto ruošai, socialinės kavinės įsteigimas	MB Trys sprendimai			47 016,00	47 016,00	47 016,00	47 016,00	47 016,00	47 016,00	301 997,42	Dalinį neįgalumą turintys asmenys; Socialiai pažeidžiami asmenys; Asmenys, kuriems nustatytas socialinių paslaugų poreikis	Naudotojai	
	13	Socialinės partnerystės skatinimas per dalijimąsi maistu	MB Trys sprendimai	Nemokamas vašinimas, nuolaidos	Investicijos nereikalingos	0,00						0,00	Pabėgėliai; Socialinę atskirtį patiriantys asmenys; Asmenys, besiruošiantys išeiti ir išėję iš įkalinimo vietų; Jauno verslo subjektai; Bedarbiai, ekonomiškai neaktyvūs asmenys	Naudotojai	
	14	la Nouriture - sveikų užkandžių gaminimo linijos sukurimas	n/d	Mažos apimties ekstruduočių gaminių (užkandžių) gaminimo įmonė, tiekianti sveikus užkandžius su pažangia maisto gaminimo technologija. Kadangi įmonė būtų mažos apimties, tai kaip ir laboratorinė, kurioje galėtų vykti ir edukacijos. Naudos: - tinkamai bendrauti su kitos rasės, kultūros, lyties, amžiaus atstovais; - tobulintų bendravimo, psichologinės, darbo kultūros įgūdžius; - gilintų žinias apie kultūrą, rasę, etniškumą, bendravimą su klientais; - plėtotų kultūrinių savo pažinimą; - gebėtų pritaikyti bendrąsias žinias specifinėje darbo aplinkoje; - ugdytų tarpkultūrinę kompetenciją.	Įrengimai Patalpos, 1000 kv. metrų, nuoma, kasmet DU kasmet (5 etatai)	17 100,00 60 000,00		60 000,00	60 000,00	60 000,00	60 000,00	60 000,00	377 100,00	Jaunimas Senjorai Neįgalūs Bedarbiai Socialinės atskirties asmenys	administratoriai, registatoriai; instruktoriai dokumentų paruošimas Aplinkos priežiūroje (valytojai) Aplinkos priežiūroje (valytojai); administratoriai, registatoriai
	15.	Užtikrinti socialiai pažeidžiamų grupių mobilumą.	Bendras projektas (VSĮ „Metų rievės“ , Lietuvos raudonasis kryžius, Palangos kultūros ir jaunimo centras, Palangos Moksleivių klubas, asociacija „Bočiai“, Palangos socialinių paslaugų centras, Palangos neįgalųjų draugija, Palangos aklių ir silpnaregių draugija).	Užtikrinti socialiai pažeidžiamų grupių mobilumą. Kadangi Palanga yra Lietuvos vakariniame pakraštyje, dažnai bendravimas, bendradarbiavimas su kitomis savivaldybėmis, vykimas į renginius ir pan. organizuotas veiklas yra kompliktuotas dėl transporto kaštų. Be to, tam tikros amžiaus grupės negali vykti savarankiškai (vaikai dėl amžiaus, senjorai dėl sveikatos būklės ir pan.). Neužtikrinant neįgalųjų, senjorų bendravimo, savęs realizavimo, prastėja jų emocinė savijauta. Projekto idėja – suteikti galimybę būti mobiliams, dalyvauti renginiuose, organizuojamuose kitose savivaldybėse, pasikviesti tikslines grupes bei užtikrinti jų dalyvavimą suteikiant transporto paslaugą. Būtų pabrėžtas bendradarbiavimo susitarimas su Palangos kultūros ir jaunimo centru, Palangos Moksleivių klubas, asociacija „Bočiai“, Palangos socialinių paslaugų centru, Palangos neįgalųjų draugija, Palangos aklių ir silpnaregių draugija. VSĮ „Metų rievės“, bendradarbiaudama su Lietuvos Raudonojo kryžiaus „Šiltų apsilankymų“ programa, planuoja vykdyti senjorų stovyklas Palangoje. Numatytos priemonės leistų savarankiškai, tvariai bei lanksčiai planuoti veiklas, užtikrinti jų tęstinumą. Senjorų stovyklų metu aplankyti jūros būtų kviečiami tie senjorai, kurie jos nėra matę. Į šių stovyklų organizavimą, užimtumą, būtų įtraukiami Palangos senjorai, kurie turėtų galimybę panaudoti savo turimas žinias, gebėjimus, būtų kuriami tarpusavio ryšiai su kitais senjorais, užtikrintas jų bendravimo poreikis, gerėtų emocinė savijauta, savęs realizavimas.	Darbo užmokestis: 2023 metais Valstybės nustatytas VDU dydis -1684,90 EUR Vidutinis darbo užmokestis Lietuvoje 2023 m. I ketvirtį 1959,9 Eur Planuojamas DU pokytis kiekvienais metais +10 proc. Vairuotojas 4,5 metai, 0,5 etato, kaip vidutinis darbo užmokestis 2023 m. (54*0,5*1959,9) 52 917,3 +10 proc. (2024 m. II pusmetis, 2025 m., 2026 m., 2027 m., 2028 m.) Planuojama, kad bus įdarbinti ir projektų koordinatorius bendruomenei 5 metai, 1 etatas (60*1*1959,9) 117 594 +10 proc. (2024 m. II pusmetis, 2025 m., 2026 m., 2027 m., 2028 m.)	50 000,00						50 000,00	Tikslinė grupė – socialinės atskirties vaikai (globėjų šeimos ir pan.), jaunimas, neįgalieji, bedarbiai, senjorai		
												2 973 269,77			